

MEANDER

#2

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

jaargang 17 | apr-mei-juni 2019

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

3 Editoriaal
4 Veel dank, Jo Buysse
5 Deens lepelblad in opmars
6 Zoute meidoornbessen
7 Een merel in de tuin
8 Mijn tuinvogels
10 Bijzondere vogelwaarnemingen
11 Rode kelkzwammen in het Eeckhoutbos
12 Meest aantal leden
14 Vogeltelweek scholen
15 Cursus: inheemse planten
15 Boekbespreking
16 Bramen leren kennen + cursus
18 Beekforel in de Zwalm
20 Vic Wouters, duizendste lid
21 Levende Leiedag, 2e editie
22 Vogelexcursie Zeeland
24 Vlaamse Ardennendag
25 Kalender
32 OpenNatuurTuinenDag
34 Argonne, een indringende kijk
36 Langemeersen: verdroging gestopt

Natuurinbreuken? Bel 09 276 20 00 of natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen.
www.natuurpunt.be

LIDMAATSCHAP

Je wordt lid door 27 euro te storten op rek. BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of op rek. BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, 09 386 38 95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055 60 45 21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.
www.vlaamseardennenplus.be

CONTACTPERSONEN

Dirk Criel 055 45 66 10

WEBSITES

www.vlaamseardennenplus.be
www.facebook.com/np.vaplus
issuu.com/vlaamseardennenplus

AFDELINGEN

- **Kruisem**
  Eddy Van Den Abeele 0474 62 20 52
  ed.vandenabeele@skynet.be
- **Herzele**
  Mieke Dennequin 0473 95 74 02
  Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
- **Tussen Leie en Schelde**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Oudenaarde plus**
  Alexander Van Braeckel 0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Ronse**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Sint-Lievens-Houtem**
  Erwin Declercq 09 282 06 70
  erwin.declercq@hubkaho.be
- **Vlaamse Ardennen**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Zwalmvallei**
  Jan François 09 361 03 00
  jan.francois@telenet.be

KERNEN

- **Rondom Burreken**
  Filip Hebbrecht 055 49 55 63
  filip.hebbrecht@telenet.be
- **Werkgroep Bos t'Ename**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be

WERKGROEPEN

- **Paddenstoelen**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Planten**
  Henk Coudenys
  coudenys.henk@belgacom.net
- **Vogels**
  Paul Vandenbulcke 055 49 60 12
  paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
- **Zoogdieren**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be

RESERVATEN MET PROJECTNUMMER

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf €40 en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van NP met vermelding van het projectnummer:

- **Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699**
- **Bois Joly 6625**
  Patrick Alexander
  patrick.alexander@scarlet.be
- **Bos t'Ename-Volkegembos 6121**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be
- **Bovenlopen Zwalm 6142**
  Heidi Demolder 055 42 16 45
  heidi.demolder@inbo.be
- **Burreken 6602**
  Dirk Criel
  dirkcriel@skynet.be
- **Duivenbos 6632**
  De Neve Johan 054 50 18 59
  natuur.herzele@scarlet.be
- **Feelbos-Kalkoven 6185**
  Lucien Vanden Daele 055 38 70 54
- **Grootmeers 6650**
  André Vandecapelle 0498 45 93 42
  andre.vandecapelle@skynet.be
- **Heurnemeersen 6063**
  Gerard Mornie
  gerard.mornie@pandora.be
- **Kordaelbos 6605**
  Lieven Kinds 09 383 71 39
  lieven.kinds@scarlet.be
- **Langemeersen 6076**
  Alexander Van Braeckel
  0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Leiemeersen Astene & Bachte 6109**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Maarkebeekvallei 6670**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Middenloop Zwalm 6160**
  Chris Nuyens
  chris_nuyens@telenet.be
- **Munkbosbeekvallei 6151**
  Laurent Flostroy 0498 67 71 09
  laurent.flostroy@pandora.be
- **Nukerkebos-Bosheide 6641**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Paddenbroek 9401**
  Thijs Lietaer 0473 58 17 14
  thijs.lietaer@telenet.be
- **Parkbos-Uilenbroek 6136**
  Dominiek Decleyre
  dominiek.decleyre@gmail.com
- **Perlinkvallei 6204**
  Vincent Decroock 0498 10 95 39
  vincent.decroock@proximus.be
- **Pyreneeën-Tombele 6667**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Rooigembeekvallei 6669**
  Lies Van der Mast 0498 07 41 29
  liesje.vdm@hotmail.com
- **Vuilbroek 6126**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Wijmier 6141**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Vallei van de Zeverenbeek 6082**
  Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com

MEANDER

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen plus.

Redactie

- Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- Norbert Desmet 0494 65 33 91
  desmetnorbert@hotmail.com
- Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com
- Ellis De Vuyst 0479 433 711
  ellis.devuyst@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055 38 78 83
filip.keirse@telenet.be

Verzending Meander
Arsène en Yvette Benoot 09 386 38 95
arsene.benoot@skynet.be

Cover Bart Heirweg

Lay-out Something Ellis

Oplage 4200 ex.

Druk Drukkerij Graphius, Gent.
Papier: Cyclusprint 90g 100% kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van €7,5 op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot.

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Nood aan helpende handen en hoofden

We zitten er weer midden in: de verkiezingskoorts. Wie doet er de meeste ecologisch verantwoorde beloften? Wie bracht er de voorbije jaren het meeste terecht van bosuitbreiding, natuurbescherming, het afremmen van het uitsterven van al die soorten die het niet langer trekken? De tijd dat herkenbare leden of bestuurders van een natuurvereniging zich niet politiek mochten uiten, blijkt tot het verleden te behoren. Vandaag vinden we Natuurpunters op diverse politieke lijsten. De nood aan een leefbare planeet geldt dan ook voor alle strekkingen, niemand kan zonder gezonde lucht en gezond voedsel, niemand kan buiten een gezonde biosfeer, dat levende vlies rond onze planeet, dat het leven op aarde mogelijk houdt. De biosfeer die we met ontbossing, overbevissing en chemicaliën (om enkele rampen te noemen) aan het ontmantelen zijn. Het is nodig dat we het grote publiek hier ook bewust van maken, er zijn nog andere bedreigingen dan een stijgende CO_2-waarde in de atmosfeer.

In april hebben we de heropleving van onze Vlaamse Ardennendag, back to the roots! Ergens in de jaren 70 organiseerden we de eerste Vlaamse Ardennendag, om onze regio meer bekendheid te geven binnen natuurminnend Vlaanderen en Nederland. In die jaren had men plannen om een autostrade, recht van Brussel naar de Westkust, dwars door onze streek te trekken. De A9, waarbij heuvels zouden worden doorsneden en dalen worden opgevuld. We zijn er in geslaagd dat onheil te voorkomen. De Vlaamse Ardennendag is sindsdien een traditie geworden, weliswaar met ups en downs groeide die uit tot een groot evenement, samen met partners uit natuur- en milieukringen, tot de zaak implodeerde … Ondanks de mooie resultaten naar buiten toe, bleek een gebrek aan mankracht (en vrouwkracht natuurlijk!) het zwakke punt. Vandaar, na een korte pauze, opnieuw een VAD terug naar de bron. Meer hierover lees je verder in deze Meander.

In mei hebben we ook weer een OpenNatuurTuinenDag. Het is maar vrij recent dat men in bredere kringen is gaan inzien, dat natuur niet enkel in weidse natuurgebieden te vinden is, maar evenzeer in steden en tuinen. In Vlaanderen is het oppervlakte aan tuinen en aanverwante percelen, groter dan wat we aan officiële natuurgebieden hebben. Op die stukjes Aarde kunnen we rechtstreeks zelf vanalles doen voor planten en dieren in het nauw. Ook daarover meer in dit nummer.

Ik haalde het hierboven al even aan: soms is het aantal actievelingen dat ergens aan meewerkt, de beperkende factor voor wat de resultaten worden. Terugblikkend op de voorbije 45 jaren die ik al meedraai in de natuurbeweging in onze regio en daarbuiten, hebben we heel wat gerealiseerd. De omvang van onze beschermde natuurgebieden is enorm gegroeid, het activiteitenaanbod is groot, publicaties zoals de Meander hier in uw handen, zijn van professionele kwaliteit. Toch komt alles nog steeds uit vrijwilligershanden! Vele handen maken licht werk en bij deze wil ik toch ook nog eens U, lezer, aanspreken: wat je interesse of kunnen ook is, je bent van harte welkom om de groep actieve Natuurpunters te vervoegen! De handen uit de mouwen steken bij beheerswerken is één, maar er zijn ook hoofden nodig om de organisatie in goede banen te leiden, de lijst openstaande vacatures is redelijk uitgebreid. Geen tijd overdag of niet de fysieke mogelijkheid om buiten te werken? We hebben ook nood aan mensen die ons vertegenwoordigen op vergaderingen of in de 'hogere echelons' van Natuurpunt. Echt voor elk wat wils dus!

Ronny De Clercq

Staat er een rood kruisje op het adresetiket achteraan deze Meander, dan betekent dit dat jouw *lidmaatschap Natuurpunt 2019* tot op 13/3/2019 niet hernieuwd werd.

Dringend doen, anders is dit je laatste Meander!

foto: Gilbert De Ghesquière

Veel dank, Jo Buysse!

Met het eerste nummer van Meander van dit jaar zullen de meesten allicht in het voorwoord van voorzitter Dirk Criel de wissel opgemerkt hebben: Jo Buysse zet na 16 jaar een stap terug als chef redactie van ons tijdschrift.

We weten dat hij die titel niet graag hoort maar toch, hij was al die jaren de rots in de branding voor ons blad. Hij hield alles in de gaten, suste de andere redactieleden als de paniek toesloeg dat er geen kopij genoeg zou zijn en wurmde uiteindelijk met veel handigheid de veelheid aan teksten toch in het gepaste aantal bladzijden. Dat was een grote troef voor de vereniging en het feit dat er voldoende, wat zeg ik veel! geschreven werd, toonde dat het goed was. Er was natuurlijk altijd kritiek mogelijk, het blad was te klein, de artikels te lang, te weinig foto's, maar die ging maar uit van een minderheid. Het blad scoorde goed ook buiten onze afdelingen, allicht ook omwille van de informatieve artikels waar hij ook ruim aan meeschreef. Hier mag ook eens onderstreept worden dat dank zij Jo de leden steeds op tijd een verzorgd tijdschrift kregen. En delen zeker in die verdienste: Arsène Benoot en Yvette Moerman, ja nog steeds zeer actief met de verzending, de schrijvers en fotografen, Filip Keirse wroetend aan de kalender, de verdelers ter plaatse ... Waardevolle vrijwilligers zijn het, dat vergeet men soms, die bovendien de afdelingskassen veel financieel voordeel brengen en Natuurpunt groot maken.

Het tijdschrift heeft een lange voorgeschiedenis, van de oude stencils via de fotostencils naar de eerste disketjes, - een halve revolutie - vroeger uiteraard in zwart wit en met veel inzet van meerdere mensen, ook toen al geheel belangenloos! Dan kwam de fusie tussen Natuurbeleving en de Milieubundel Zwalmvallei en werd het eerste nummer van Meander gedoopt op 19 januari 2003 met de beroemde trouwtekening op de kaft. De destijds zeer bekende cartoonist Brasser van onder meer De Standaard en Het Nieuwsblad, tekende deze speciaal voor het huwelijk in 1997 van Jo's zoon Tom. In 2001 ging Jo op pensioen aan de unief en we mogen hem zeer dankbaar zijn dat hij toen inging op een oproep van Jacques Vanheuverswyn om te kiezen voor de redactie! Het was zeker niet om het zwarte gat te vermijden want Jo heeft ruime interesses: van vogels kijken (specialiteit gekraagde roodstaart), ook bij de winterse watervogeltellingen, over planten inventariseren (vaak samen met Gilbert De Ghesquière). Hij was ook actief als natuurgids, is vrijwilliger voor Samana-Ziekenzorg en voor de parochie Nazareth en is promotor van Bond Zonder Naam. Hij leest, fietst, wandelt en tuiniert graag, (o.a. heerlijke druiven kweken) en neemt zeker tijd als familieman. Wat waren het mooie redactievergaderingen met Lucie als gastvrouw - die altijd zorgde voor taart -, toen nog met Filip Vergeylen en Frederik Van Daele. Jo is een rustige man en heftige discussies waren niet aan ons besteed, een rimpeling in het water was het enige, stormen deed het nooit. En we kunnen jullie verzekeren, het afwerken van ieder nummer vroeg veel tijd en soms was het wachten op de beloofde teksten voorbij de uiterste datum! Stilaan verscheen er kleur in het tijdschrift, eerst 4 blz. en later, toen de kostprijs het toeliet, het hele nummer. Een krachttoer voor een selfmade man achter de computer, zonder veel voorkennis gestart met de opmaakprogramma's QuarkXPress en later met InDesign, gelukkig met hulp van zoon Tom die in de grafische sector werkzaam is. Het zo vroeg heengaan van zijn vrouw Lucie in 2005 was een harde tijd, dit weegt.

Tussen de lijnen lezen we dat Jo geen definitief afscheid neemt van Meander, hij blijft schrijven verzekerde hij ons en zoals we hem kennen blijft hij steeds bereid om waar nog nodig met raad en daad te helpen. Er zal tijd vrijkomen voor andere zaken, wat rust aan 78 jaar kan geen kwaad, maar we zien je zeker verder op de wandelingen, je tuin zal er even verzorgd bij liggen, maar toch 'slordig' genoeg om voor vlinders, bijtjes en veel meer wat eten en drinken te bieden en we hopen dat je zoals de laatste jaren op de quiz in Deinze blijft volhouden. De derde plaats van de ploeg tussen de toppers daar in 2018 was niet niets, behaald samen met de drie andere vrienden-leden in een stilaan vergrijzende equipe ...

Een dikke pluim en een grote merci Jo, voor al het werk en de onvermoeibare inzet.

de redactie

Deens lepelblad

zet zijn opmars verder in onze streek

In 2011 heeft Henk Coudenys al een artikeltje geschreven over zoutresistente planten, waaronder het Deens lepelblad (*Cochlearia danica*). Ik heb toen een kaartje gemaakt van de vindplaatsen van die plant in onze streek (zie kaartje hierbij) waaruit bleek dat de meeste vindplaatsen zich bevonden langs de N60 ten noorden van Oudenaarde, naast enkele andere verspreide meldingen in de richting van Deinze en enkele eerste meldingen in Ronse (eveneens te relateren aan de N60).

Jaar na jaar heb ik dat kaartje aangevuld aan de hand van waarnemingen.be en andere bronnen (o.a. flora databank van FLO.WER). De laatste jaren zag ik dat enkele personen zich blijkbaar gefixeerd hebben op die N60 en ook op de N42 ten oosten van Zottegem. Op het kaartje van 2018 is dan ook duidelijk een verdubbeling van de vindplaatsen te zien, o.a. langs die N60 tussen Oudenaarde en Ronse … en een begin van een invasie langs die N42. Ook tussen de N60 en Deinze laat zich een lichte toename zien. En langs de N48 ten oosten van Ronse is er ook een begin van kolonisatie langs die drukke wegen waar 's winters goed gepekeld wordt en er genoeg verkeer is en een voor de verspreiding van de zaden gunstig maaibeheer is.

Vandaar deze oproep: kijk in het voorjaar (vanaf april) eens langs die laatste verkeerswegen naar dat kleine witbloeiende plantje in de pekelzone, meestal langs de middenberm … maar let wel op dat je niet de oorzaak wordt van kop-staartbotsingen (ik profiteer meestal van filevorming of als ik stilsta aan een verkeerslicht zorg ik ervoor dat ik in de linkerrijstrook sta). Het veiligst is uiteraard rechts parkeren en een eindje te voet langs de weg uitkijken.

Karel De Waele

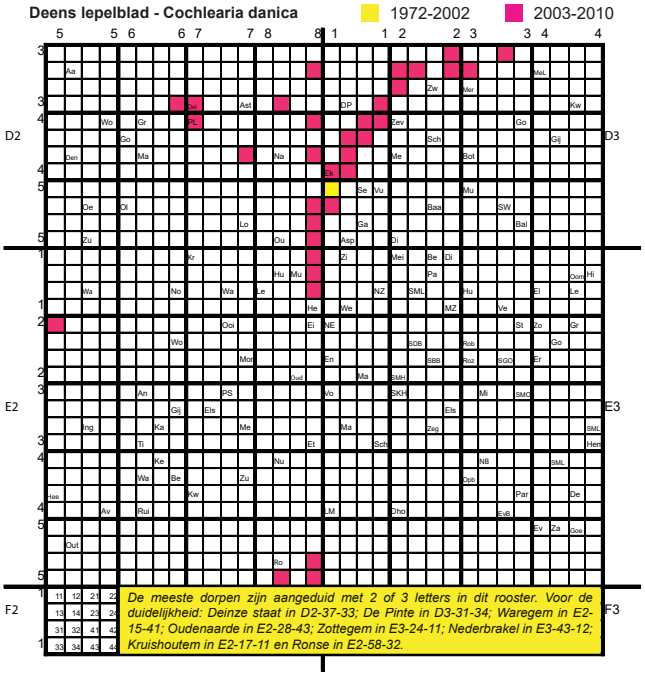

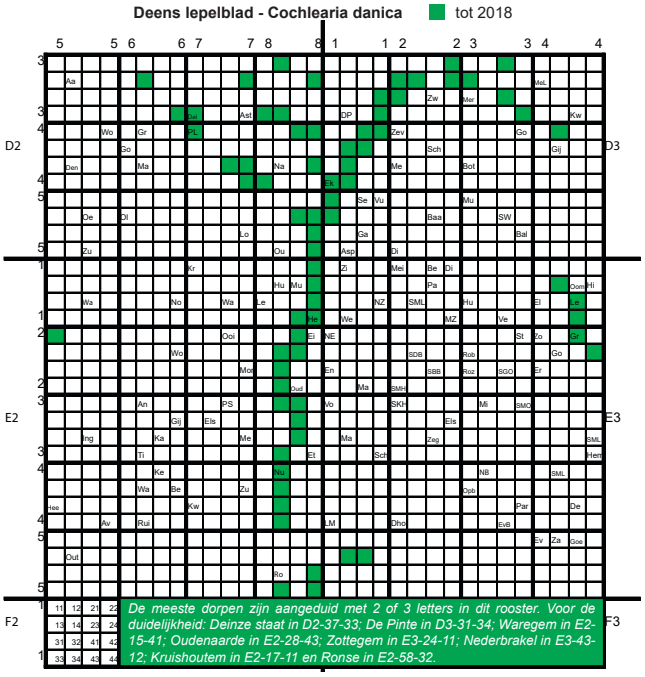

Zoute meidoornbessen?

De winter was voorbij nog voor we het beseften, zeker met al die zonnige en reeds warme dagen in februari, ja, dat klimaat … En toch, even liet de winter zich zien met sneeuw en vorstdagen en noordelijke bezoekers onder de vogels.

Meidoornbessen — foto: Rik Desmet

Eerst vielen ze niet direct op, maar in het park in de buurt zagen we de bessen van de hulst 'in zones' slinken. Met tientallen waren ze, de koperwieken, die prachtige kleine lijsters uit het noorden. Soms vielen ze niet op en leken ze eerder argwanend en schuw, maar dikwijls waren ze ook van dichtbij te observeren als ze aan het schrokken waren. Midden januari was de grootste voorraad aan bessen op en verlegden ze hun zoektocht naar de tuinen. Daarbij landden ze steeds in een hoge boom (belangrijk in een tuin!) en als het veilig leek daalden ze plots naar de bessendragende struiken (cotoneaster, sierhulst, wilde wingerd, lijsterbes e.a.). Soms moesten ze de voorraad delen met wat spreeuwen en een eenzame merel. Deze laatste is duidelijk nog niet hersteld van het boze virusje. Hopelijk gaat het straks beter want eerlijk gezegd we zouden hem toch missen in onze woonomgeving.

Meer te lande waren de kramsvogels hun gezelschap en hier waren het veel meidoornbessen op het menu. Gelukkig zijn die gerehabiliteerd als plantsoen na de perenvuur 'hetze' en werden ze in nieuwe aanplanten zoals oa. in de Scheldemeersen te Zingem soms massaal aangeplant. Daar was het drummen voor honderden kramsvogels en koperwieken, en soms kon je de koperwieken in koor horen zingen bij zonnig weer. Op andere plaatsen o.a. in Wortegem bij het Bouvelobos overvielen ze de sierappeltjes in de tuinen en soms kon je ze ook samen vinden op fruit in boomgaarden op overgebleven appels. Daarbij viel nogmaals het belang van hoogstamboomgaarden op. Vooral bij die enkele oude rassen op hun knoestige prachtige stammen. Hopelijk kennen we daar ook wat revival?

Maar wie heeft enig idee waarom de honderden kilo's meidoornbessen op de middenberm van de N60 vrijwel onaangeroerd bleven? Was het risico te groot met dat razend verkeer, of het lawaai of misschien wel het zout dat royaal werd rondgestrooid op die paar vorstdagen en verder verstoven in de buurt? Lusten koperwieken geen zoute bessen misschien? Zo kunnen wellicht goedbedoelde aanplanten langs wegen op gebied van biodiversiteit toch in vraag gesteld worden. Maar ze tellen mee in de groenstatistieken en blijkbaar ook als steeds weerkerende houtvoorraad, ook al in overdrive deze winter … Het was ondanks alles een mooie kans om de lijsters in actie te zien. Ook in Wallonië was de koperwiek deze winter populair, dat lazen we in de natuurtijdschriften daar. Meer zorgen baart de grote lijster als soort. We zouden die op het moment dat deze Meander verschijnt op veel plaatsen moeten horen bij ons, maar het wordt ieder jaar stiller en de soort belandt ook elders stilaan op de rode lijst. Erg spijtig toch, want de zang van de grote lijster in het voorjaar was voor velen het eerste signaal van de lente.

Norbert Desmet

Koperwiek — foto: Jacques Vanheuverswyn

Een merel in de tuin

Een paar jaar geleden zou ik er nooit aan gedacht hebben of op het idee gekomen zijn om een artikeltje te schrijven over een merel. Maar ja, de tijden veranderen jammer genoeg.

De laatste tijd, zo van ongeveer half december hadden we weer regelmatig een merel (*Turdus merula*) in de tuin. Meestal vloog hij luid schreeuwend weg vanop de composthoop. Ja, de vogel was blijkbaar zeer schuw. Misschien was hij tijdens één van de jachtpartijen in een bos opgeschrikt en zocht hij nu in tuinen rustiger oorden op.

De merel was aanvankelijk dé bosvogel bij uitstek. Soms werd hij ook al eens de 'champetter' van het bos genoemd. Maar nu hij uitgeweken is naar parken, tuinen en stad wordt hij al jaren als tuin of stadsvogel beschouwd.

Toen we begin 2001 al de onheilsberichten hoorden vanuit Oostenrijk dat een virus op komst was; dacht ik dat het niet allemaal zo dramatisch zou worden. Ondertussen weten we wel beter hoe het Usutu-virus om zich heen heeft gegrepen. Het virus is al sinds 1959 in Afrika (Swaziland) gekend en werd vernoemd naar een grote rivier aldaar. De overbrengers van het virus zijn de muggen. Deze steken daar onze zwaluwen aan. De zwaluwen zijn blijkbaar immuun voor dat virus (of zijn het geworden?). Zwaluwen die het virus dragen, worden in onze streken door muggen gestoken die dan op hun beurt onze merels en ook wel andere vogels het virus doorgeven. Na de dramatische berichten uit Duitsland van 2014 en 2015 was het bang afwachten wanneer wij de gevolgen zouden zien. En ja, sinds half 2016 was er al een duidelijke afname van het merelbestand.

In onze tuin was er in april nog een nest met 4 uitgevlogen jongen. In het tweede nest in juni bleven 3 dode jongen achter. Een merel mannetje was dan al een hele tijd niet meer te zien. Mijn druivelaars die ik de voorbije jaren volledig diende af te dekken om te beschermen, bleven nu praktisch onaangeroerd. Jaarlijks diende ik alles wat lekker was voor merels te beschermen. Op een keer, ik weet het nog goed, hadden we heel veel mooie paarse bessen op onze Callicarpa struik. Mijn vrouw was van plan om die te gebruiken om een grafstukje te maken voor 1 november. Tegen half oktober was de hele struik al helemaal leeg gepikt.

Ja, dat was toen nog de goede oude mereltijd. Ook in 2017 en 2018 mochten de afdeknetten in het tuinhuis blijven. In de herfst was er nu laatst wel eten in overvloed: de lijsterbes (*Surbus aucuparia*) droeg honderden bessen, de hulst cultivar (*Argenteo-marginata*) eveneens, ook de dwergmispel (*Cotonaster horizontalis*) en de callicarpa (*Verbena ceae*) stonden er vol van.

Onze schuwe merel waarmee ik dit verhaal begon, hoefde zeker geen honger te lijden. Ondertussen was hij het al vrij gewoon, en heel wat minder schuw geworden. Er zat ook al een beetje een patroon in zijn doen en laten. Hij landt eerst op de garage en duikt vervolgens op de composthoop. Daarna wipt hij weer de garage op en verwijlt dan even op de nok van het tuinhuis waar hij een beetje blijft zitten. Het lijkt soms alsof hij dan denkt: "ja, dit wordt hier mijn goede zangpost". En de lijsterbes eet hij het liefst. Zo te zien voelt hij zich hier nu zeker in zijn sas, tot er op vrijdag 18/01 plots grote concurrentie kwam. Een tiental koperwieken (*Turdu iliacus*) daalt neer in onze tuin. Ze vliegen af en aan. De lijsterbessen en de hulst zijn op 2 à 3 dagen leeg geplukt.

Wisten die vogels dat er sneeuw op komst was? Op 22/1 was alles onder gesneeuwd. De koperwieken hebben echter een goed geheugen. Ze vinden de laatste bessen zonder problemen en onze merel moet zich tevreden stellen met de kruimels. Laatst zijn er nog een paar koperwieken de paarse callicarpa bessen komen wegpikken. Maar de meeste koperwieken zijn met de noorderzon verdwenen.

Onze merel komt nu ook al op de voederplank. Ja, we hopen dat hij blijft in onzen hof en dat hij straks voor nakomelingen zorgt. Daarvoor moeten ze met twee zijn.

Elke dag kijken we uit naar onze merel. En we vragen aan elkaar: "heb je hem gezien?" "Wie"? "Ha ja, de merel". Voor de duidelijkheid hebben we hem nu Adam genoemd. Het is nu wachten en uitkijken naar een dartele Eva.

Noël De Loof

Mijn tuinvogels

Vorig jaar had ik al een artikel over mijn broedende pimpelmeesjes. Deze keer wil ik enkele interessante waarnemingen van andere tuinvogels delen.

De voorbije winter zijn mijn tuinvogels zeer laat naar de voedertafel gekomen. Behalve enkele *einzelgänger* (een roodborst, een heggenmus, een vink) was het wachten tot half januari alvorens er ook andere soorten en groepen kwamen eten. Blijkbaar was de natuurlijke voorraad beukennootjes ruim voldoende om zolang te wachten.

Ik werd wel eens verrast door een tsjilpende mannetjes huismus. Verrast door een gewone huismus? Jawel, want op vijf jaar tijd was het de allereerste keer dat ik een huismus in mijn tuin had. Opmerkelijk toch, in de wetenschap dat tweehonderd meter verder een (kleine) kolonie huist. Als mussen standvogels zijn, dan mag je dat blijkbaar nogal letterlijk nemen. Die mus is trouwens al vlug verder gevlogen en heb ik niet meer terug gezien. Maar dan waren *the usual suspects* er terug: merel, Turkse tortel, koolmees, pimpelmees, staartmees, putter, groenling … Opvallend weinig groenlingen trouwens dit jaar, slechts één koppeltje. Vermoedelijk hetzelfde koppel dat ik vorige lente geregeld zag. Maar de vorige jaren waren de groentjes er soms met een tiental tegelijk.

Putters — foto: Johan Raes

Ook opvallend: de merels waren even snel weer weg als ze gekomen waren. Begin januari vrat eerst een drietal alle bessen van mijn pyracantha en cotoneaster op, dan volgden een zevental verschillende mannetjes (te herkennen aan het verschillend stippelpatroon op hun gele bek).

In de loop van de dag kwam er telkens met een tussentijd van een halfuur tot een uur één mannetje langs. En ze sprongen allemaal op dezelfde manier naar een opgehangen XXL-stick (granen en insecten). Spreken die kerels onderling af? En waar zitten de vrouwtjesmerels? Opmerkelijk: eens die stick eind februari volledig verorberd geen enkele merel meer te zien! Rare kerels, die merels!

Ondertussen is het nestkastje voor de pimpelmezen terug opgehangen. Voorlopig (nog) geen koppel erin deze keer, een enkel mannetje heeft het geclaimd. Benieuwd wat er zal volgen.

Als hij aanwezig is laat hij voorlopig de andere foeragerende zangvogels, met uitzondering van enkele andere mezen, wel met rust. Maar verder nog enkele lenteobservaties van de vorige jaren.

Einde maart 2018

Hyperkinetische ADHD-vogeltjes doorklieven mijn tuin. Sinds een paar weken hebben een drietal heggenmussen mijn gazon en haag tot hun speeltuin gemaakt. Soms met z'n tweetjes, soms met drie, pikken ze in het gras rond, om dan plots een vliegrally in te zetten. Blijkbaar heb ik een soort 'ménage à trois' te gast. Een wijfje met een alfamannetje en nog een betamannetje, dat meestal gedoogd wordt, totdat de hormonen te hoog oplopen. Dan zit de alfa de beta achterna. Het wijfje test de mannetjes op hun fysieke paraatheid tot het uiterste, dat heb ik genoeg kunnen vaststellen. Dan vliegen ze bijvoorbeeld in een hels tempo tien keer na mekaar in een boog de beukenhaag in en uit. Soms begint het wijfje met de vleugels te trillen en tilt het achterste omhoog. Dan pikt het mannetje naar haar cloaca. Ik had dit een eerste keer een paar maanden geleden op tv gezien, en dacht toen dat dit uitzonderlijk gedrag was. Maar ondertussen heb ik het al een drietal keer zelf kunnen observeren.

Half april werden de heggenmussen nog maar een enkele keer waargenomen. Ik veronderstel dat ze nestelen in de coniferenhaag van de buren vijftig meter verderop. Wel zie ik dagelijks het betamannetje foerageren in mijn tuin. Misschien speelt deze later nog een rol in het (bij)voederen van de jongen.

Naast de pimpelmezen heeft ook een winterkoning mijn tuin tot zijn territorium verklaard. De pimpelmezen laten deze kleine rakker zijn gang gaan. Al een week lang is hij nestmateriaal aan het aanvliegen naar zijn plekje bovenaan in de haag. Dit gaat gepaard met tussentijds gezang. Opzoeking op de website van Natuurpunt leert mij dat de winterkoning meerdere eivormige nestjes (met opening aan de zijkant) maakt, waaruit het vrouwtje kan kiezen.

Heggenmussen — foto: Johan Raes

Grote bonte spechten — foto: Johan Raes

Ik heb het geluk gehad te kunnen waarnemen wanneer een vrouwtje langskomt. Opvallend is dat het mannetje dan niet alleen zingt, maar ook bijkomende show geeft door met de vleugels te slaan. Deze bijkomende visuele vertoning heb ik ook gezien toen hij in zangduel ging met een winterkoning honderd meter verderop. In ieder geval, het vrouwtje was blijkbaar niet overtuigd van zijn vocale en/of architecturale kunsten, want hij was enkele dagen later nog altijd zingende. Uiteindelijk zou zijn nestje leeg achterblijven.

De winterkoning maakt meerdere eivormige nestjes, waaruit het vrouwtje kan kiezen

Drie jaar geleden heeft een merelpaar in mijn beukenhaag genesteld. Opmerkelijk was de locatie van hun nest: vlak naast mijn terras, op een goeie vijf meter van de woning. Het is duidelijk dat de merel meer en meer van (schuwe) bosvogel naar stadsvogel evolueert, of hier in casu naar dorpsvogel. Uiteindelijk was het een succesvol broedsel: drie jongen werden grootgebracht. Hierbij wil ik een opmerkelijke waarneming meedelen. Toen de eieren waren uitgebroed en de ouders met de eerste wormpjes voor de jongen kwamen aangevlogen hield de vrouwtjesmerel zichtbaar rekening met mijn (al dan niet) aanwezigheid. Wanneer ik in de buurt van het raam (french window) zat, en ze landde ter hoogte van mijn zitplaats, dan bekeek ze mij enkele seconden en vloog dan niet rechtstreeks naar het nest (op een meter hoogte in de haag). Neen, ze vloog eerst enkele meters verder tot ze zich (net) buiten mijn gezichtsveld bevond, en na deze tussenlanding vloog ze pas de haag in. Bedoeling zal wel geweest zijn de nestlocatie niet prijs te geven. Opvallend, want meermaals vastgesteld. Het mannetje vloog trouwens wel rechtstreeks naar het nest. Zouden we hier met wat verbeelding kunnen spreken van een vorm van *theory of mind* ('ik weet wat jij weet)?

Vier jaar geleden had ik in het voorjaar een familie (grote bonte) spechten op bezoek. Vooral vader met de kleine kwam dagelijks aan de pindasilo hangen, maar soms ook moeder en oudere broer. Een waar spektakel! De voorraad nootjes slonk wel zienderogen.

Vorig jaar hing er in april opnieuw een specht aan de silo, maar omdat mijn pimpelmezen toen al huisden, heb ik uit voorzorg de pindasilo verwijderd. Zoals u weet lusten spechten wel eens een jong meesje. Sinds enkele weken hoor ik op een honderdtal meter afstand getokkel in de (hoge) bomen. Mijnheer specht (of nazaat) heeft hier blijkbaar nog altijd zijn territorium. Ondertussen loopt de kletsnatte krokusvakantie op zijn eind, en ik kan de silo met zonnebloempitten niet tijdig genoeg bijvullen. Zowel de kool- en pimpelmezen, als de vinkensoorten lusten duidelijk liever die pitten dan pindanootjes. Hun pinda's plet ik tegenwoordig meestal wel, die nemen ze dan ook sneller dan hele pinda's.

Een tip: als je een haag hebt, plaats de voederplek op een meter afstand ervan. Dan kunnen de vogeltjes daar hun buit verorberen, of bij alarm direct schuilen.

Volgende week wordt het weer wat kouder. Het ziet er dus naar uit dat mijn gevleugelde vrienden nog een tijdje extra calorieën zullen kunnen gebruiken. Voor mij geen probleem, liever dan naar fictiereeksen (netflix e.d.) kijk ik altijd weer geboeid naar deze *reality show*.

Johan Raes

Overzicht vogelwaarnemingen

WINTER 2018-2019

Na de zeer lange nazomer snakten we haast naar koning Winter. Welke vogels zou die meebrengen? Kregen we eindelijk nog eens wat leuke aantallen watervogels te zien op onze watervogeltellingen? Beweegt er wat op de akkerwoestijnen of is het opnieuw huilen met de pet op voor de 'stakkers van de akkers'?

Wel, de roodkeelduiker die in november op de Schelde zat ter hoogte van Ruien en Avelgem, bleef nog enkele dagen in december ter plaatse. Er was in deze maand ook wel wat beweging bij de kolganzen. Verscheidene groepen werden overvliegend gezien. Twee kleine zilverreigers vlogen over Oudenaarde begin december (DDG). Op 2-12 werd een rode wouw gezien over Sint-Maria-Latem (HVE). Op de Snippenweide zaten vijf bokjes (DDG, e.a.) en een zeldzaam baardmannetje werd gehoord in het Dal op Oudejaar (DDG).

2019 begon alvast met wat opwinding. Op Nieuwjaar werd een roodhalsgans gezien op de Taerwemeersch in Semmerzake (TMA). Een fantastische soort uit het verre Siberië, ware het niet dat bij deze gans vaak verwilderde exemplaren zijn uit kweekcollecties. Wat met deze? Niemand kan het zeggen. Ze dook nog een paar keer op op dezelfde locatie gedurende deze maand. Verder bracht het nieuwe jaar ook een eerstejaars topper op de Schelde tussen Zingem en Eke (BDE, e.a.). Dit is tegenwoordig geen jaarlijkse gast meer in de regio VA+. Op de Leie tussen Deinze en Zulte werden regelmatig grote zaagbekken gezien, tot max. vier ex. Een roerdomp (ABO) liet zich zien aan het rietveld in Ruien. Middelste bonte spechten lieten zich horen in het Kluisbos en het Burreken. Een bokje werd gezien in Deinze (RDS). Overwinterende roodborsttapuiten verkozen Deinze, Zulte, Herzele, Petegem en Melden als verblijfplaats. Goudvinken werd gespot in Ronse (BHE, TNA).

Tijdens de winter staan de watervogeltellingen in het midden van elke maand ook op de agenda van de vele vrijwilligers uit onze regio. Wat velen zullen beamen is dat de aantallen overwinterende watervogels serieus zijn gedaald. Oorzaak? O.a. het klimaat. Waarom nog veel risico's nemen om ver te vliegen en energie te verspelen als het in het noorden van Europa (Noord-Nederland, Denemarken, ...) toch niet meer zo koud wordt? Een extreem voorbeeld is de tafeleend. In vergelijking met 2010 zijn het aantal tafeleenden in de regio met ongeveer 75% achteruit gegaan (bron: waarnemingen.be). Al spelen er bij deze duikeend nog andere factoren ook mee zoals de achteruitgang van de totale Europese populatie.

Het tuinvogeltelweekend van Natuurpunt zou ons wat meer inzicht moeten geven hoe het met de merel gesteld is. Wel, niet goed, zo blijkt. De merel werd maar in een goeie 70% van de tuinen gezien. Een achteruitgang die iedereen al was opgevallen. De reden? Het Usutu-virus en het klimaat (Scandinavische merels blijven noordelijker overwinteren). De winnaar was trouwens de vink.

In februari was het plots gedaan met koning Winter. Op wat sneeuwdagen na, was hij trouwens toch ook maar wat gemiddeld bezig in december en januari. De lente was er plots. Halverwege februari was er geen houden meer aan. Het vogelconcert in de ochtend werd dag na dag uitbundiger. Zelfs de tjiftjaffen wisten met hun hormonen geen blijf en begonnen al luidkeels te tjiftjaffen. Wat zou je willen met maximumtemperaturen die dubbel zo hoog waren als normaal. Overtrekkende ooievaars en kraanvogels (grootste groep: zestig ex over Sint-Blasius-Boekel door RJA) zetten het lentegevoel nog wat kracht bij. In de Scheldemeersen in Eine werd een kwak gezien (DDG) en in Eke vloog een koereiger over (JVE). Goudplevieren werden gezien in Munkzwalm (LNE). In het Kluisbos (XTE) en Sint-Pietersbos (DDG) werd de appelvink gezien.

Het bleek ook een betere winter te zijn voor de blauwe kiekendieven, er werden er in vergelijking met de vorige winter dubbel zo veel gemeld (80 t.o.v. 35). Havik werd gezien in Lierde, Asper, Ruien, Berchem, Zulzeke en Astene. Smelleken dook op in Wannegem-Lede, Nazareth, Sint-Denijs-Boekel, Opbrakel en Ooike.

Afsluiten doen we met een stukje over uilen. In Oeselgem (ECO) en Zingem waren er roestplaatsen van ransuil. Oehoe lijkt vaste voet aan de grond te krijgen in de streek. Na het ingenomen territorium in 2018, is de soort in 2019 ook opnieuw aanwezig. 20 jaar na het vorige grootschalige inventarisatieproject van steenuil, is er een reboot van het project. Ook in onze regio doen vrijwilligers hun best om de verspreiding van deze iconische soort van ons landschap in kaart te brengen. Zo kunnen we vergelijken met 20 jaar geleden. Benieuwd naar de uitkomst.

Terwijl je dit leest, komen er elke dag nieuwe zomergasten toe. Benieuwd of we dit jaar nog een zomertortel te zien krijgen in onze streek.

Dimitri Van de Populiere

foto: Johan Cosijn

Rode kelkzwammen
in het Eeckhoutbos

Zaterdag 23 februari werd er een beheerwerkdag voorzien in de Maarkebeekvallei. De terreinploeg van Natuurpunt (LAVA) had de week ervoor achterstallige 'overwas' verwijderd in de rand van het Eeckhoutbos. En daar waren een paar flinke takken, zeg maar stammen bij.

De werkgroep verzaagde die dag alle hout, stapelde het aan de rand van het bos en ruimde het weiland mooi op. Een professionele aanpak, een goede samenwerking, een enthousiaste groep vrienden en het mooie lenteweer zorgden er voor dat alles vlekkeloos verliep. Om de dag af te sluiten verhuisden we naar de andere kant van het bos om de rij wilgen te knotten die we er 6 jaar geleden hadden aangeplant. Het takhout werd op hopen gestapeld in het bos. Dat zal onderdak bieden aan kleine roofzoogdieren en zorgen voor nestgelegenheid of uitkijkpost voor zangvogels.

Tijdens het oprapen van de takken zagen we plots een opvallend rood gekleurde zwam op de bosbodem. Ik nam ruim voldoende foto's. Na enig opzoekingswerk thuis dacht ik aan 'rode kelkzwam'. Voor alle zekerheid stuurde ik de foto's door naar Eddy Saveyn, onze paddenstoelenkenner. Hij was meteen geïnteresseerd en wou maandag 25 februari een tweetal exemplaren komen ophalen voor verder onderzoek. Om 14u40 stond Eddy aan mijn deur. Hij was met de fiets van Kruishoutem naar Etikhove gereden. Als dat niet milieubewust is! En goed voor de conditie! De zwam werd microscopisch onderzocht en daardoor konden we met zekerheid zeggen dat het hier de rode kelkzwam betrof. In Lozerbos en de vallei van de Zeverenbeek vond Eddy reeds krulhaarkelkzwam. Vandaar dat hij graag zeker wilde zijn.

Kelkzwammen behoren tot de bekendste winterpaddenstoelen vanwege hun bonte verschijning. In Europa komen vier soorten kelkzwammen voor, waarvan in België en Vlaanderen drie soorten bekend zijn: de krulhaarkelkzwam *(Sarcoscypha austriaca)* en de rode kelkzwam *(Sarcoscypha coccinea)*. Microscopisch nazicht (vorm van de sporen en vorm van de haren op de buitenwand van de 'kelk') is vereist om zeker te zijn over welke soort het gaat. De slijmspoorkelkzwam *(Sarcoscypha jurana)* werd tot hiertoe nog maar één keer in Vlaanderen waargenomen. Het is een soort die meer in centraal Europa wordt waargenomen, met zijn absolute voorkeur voor linde.

Rode kelkzwammen vallen, als je er oog voor hebt, goed op in het kale winterse landschap. Deze felgekleurde opruimers van dood hout komen nu meer voor dan vroeger. De fraaie zwammen zie je vanaf eind november verschijnen en in april zijn de laatste te bewonderen. Februari-maart zijn de beste maanden om ze te zoeken. Ze leven saprotroof op begraven en bemoste takken van verteerd loofhout en vochtige, vaak bemoste stronken. Hun voorkeur gaat uit naar standplaatsen die nat zijn gedurende de winter en voldoende beschaduwd zijn tijdens de zomer. Rode kelkzwammen worden in Vlaanderen meestal op dood hout van wilg, populier, els of beuk gezien. Volgens de literatuur zijn er ook vondsten bekend op olm, eik en bomen uit de rozenfamilie (fruitbomen). De exemplaren in het Eeckhoutbos staan dus perfect op hun plaats.

Vijftien jaar geleden waren rode kelkzwam en krulhaarkelkzwam nog zeldzaamheden, maar ondertussen worden ze op vrij veel plaatsen gevonden. Niettemin zijn het fantastisch mooie paddenstoelen en geven ze aan dat er in onze bossen tegenwoordig veel meer dood hout mag blijven liggen. We kunnen dit enkel beamen. Het percentage aan dood liggend en staand hout is de voorbije jaren flink gestegen in het Eeckhoutbos. Hopelijk levert dit in de (nabije) toekomst nog mooie vondsten op.

Johan Cosijn

Meest aantal leden

In Horebeke, nota bene de kleinste fusiegemeente van Vlaanderen, scoort Natuurpunt zeer goed. Met 8,27 leden per 100 inwoners is ze de gemeente in de provincies Oost en West-Vlaanderen met de hoogste densiteit aan Natuurpunt leden (= aantal leden per 100 personen). Voor Vlaanderen moet ze slechts 6 gemeentes laten voorgaan waarvan 5 uit de provincie Antwerpen. Het gemiddelde voor Vlaanderen en Brussel ligt op 3,26 leden per 100.

De Vlamingen zijn erg bezorgd om natuur dicht bij huis," zegt Jos Gyssels, voorzitter van Natuurpunt kern Rondom Burreken. "En steeds meer Vlamingen springen zelf in de bres om de natuur veilig te stellen voor de toekomst. Ook in een landelijke gemeente als Horebeke. Bij Natuurpunt krijgen ze daar alle kansen voor."

Natuur voor iedereen

Verbaasd is Jos Gyssels niet over deze sterke aanwezigheid in Horebeke. "Natuurpunt is een vrijwilligersvereniging die vandaag de dag voor ieder wat wils biedt: van het jonge gezin dat zich laat verwonderen door de natuur in hun tuin of graag wandelt in een natuurgebied in de buurt, tot de meest gespecialiseerde expert. Ook de werking van onze vereniging is de laatste jaren sterk verbreed. Naast natuurgebieden beheren is Natuurpunt ook actief bij scholenwerking, advies rond bermbeheer, organiseren van cursussen en open tuinen" vertelt Gyssels.

"Bovendien bieden we zeer laagdrempelige activiteiten aan waarop iedereen welkom is. De vrijwilligers van Natuurpunt organiseren tientallen activiteiten om zoveel mogelijk mensen in contact te brengen met de natuur: ze leggen wandelpaden aan in natuurgebieden, organiseren wandelingen, uitstappen, cursussen, excursies, filmavonden of paddenoverzetacties ..." zegt Jos Gyssels.

"Natuurpunt Rondom Burreken is actief in de gemeenten Horebeke, Maarkedal en Brakel (deelgemeente Zegelsem). Onze lokale vrijwilligers zetten zich in om de natuur te beschermen in die buurt. Ondertussen beheren onze vrijwilligers verschillende natuurgebieden waarvan het Burreken het meeste bekende. Verder beheren we ook een ijskelder voor vleermuizen in het kasteeldomein te Schorisse."

Die natuurgebieden hebben ze zelf mee aangekocht, vaak met de financiële hulp van omwonenden en lokale overheden. Voor het beheer werken we samen met de lokale landbouwers en zet ze eigen professionele natuurarbeiders in, binnen het kader van sociale tewerkstelling.

Gezondheid van de natuur in het oog houden

Via het werk van onder meer studiewerkgroepen als de uilenwerkgroep en het webportaal waarnemingen.be houden de vrijwilligers de gezondheid van de natuur in Horebeke en daarbuiten nauwlettend in de gaten. Zo leveren ze de wetenschappelijke basis voor het natuurbeleid van de lokale overheid.

foto: Erwin Declercq

Steeds meer Vlamingen springen zelf in de bres om de natuur veilig te stellen

Heeft Natuurpunt haar top bereikt?

"Dat denk ik niet", zegt Jos Gyssels. "De klimaatverandering heeft veel mensen wakker geschud. Als we op de gevolgen willen anticiperen, dan hebben we de natuur daar heel erg hard voor nodig. Zo zorgen onze bossen voor de nodige verkoeling bij hittegolven. We merken dat steeds meer mensen het belang inzien van een gezonde natuur en biodiversiteit."

"We hopen dat deze toenemende aandacht voor natuur ook het nieuwe gemeentebestuur van Horebeke niet onverschillig zal laten en hen zal motiveren om werk te maken van een beleid dat de natuurwaarden van dit landelijke dorp beschermt en waar nodig herstelt. Het draagvlak is er al en Natuurpunt is met haar expertise de juiste partner. De vrijwilligers willen hiervoor graag in dialoog gaan. Het memorandum dat we hiervoor recent publiceerden kan als leidraad dienen" aldus nog Gyssels.

Lid worden kan voor € 27 per jaar met het ganse gezin. Hiervan gaat € 20 terug naar natuurbehoud in eigen streek.

INFO: www.facebook.com/Burreken-433323060057296/ en www.natuurpunt.be/afdelingen/rondom-burreken-kern-van-vlaamse-ardennen

CONTACT: Filip Hebbrecht — filip.hebbrecht@telenet.be

Boomadoptie campagne

Om de verwondering en de verbondenheid met de natuur te promoten organiseerde Natuurpunt Kern Rondom Burreken een boomadoptie campagne. Dat dit geld in het laatje bracht was mooi meegenomen.

Dat het concept aanslaat getuigt deze peter: "Prachtig initiatief, dat een tastbare link creëert tussen de mens met de natuur. Door de actie hebben we het Burreken nu al meer leren kennen en wij zullen zeker af en toe nog eens passeren om een wandeling te komen doen."

In totaal werden 100 bomen geadopteerd wat 6400 euro opbracht.

De Varen
UITVAARTCENTRUM Dierik & An
Hauwaart 37 - OUDENAARDE
Hoogstraat 63 - ZOTTEGEM
www.devaren.be 0478/303.960

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055 31 44 77, Fax: 055 30 03 45
bestel@beatrijs.be

FLEXIBELE GROENTEMANDEN
www.ourobouros.be
WEKELIJKS een gevarieerde mand HEERLIJK verse biologische seizoens GROENTEN en -FRUIT
OUROBOUROS
Dikkelsebaan, Dikkele
info@ourobouros.be
T 055 49 58 55
M 0485 61 65 48

Vogeltelweek voor scholen

Hoe is het gesteld met de vogels op Vlaamse scholen? Staat de kauw op één? Heeft de school die het hele jaar door voedert meer vogels op haar speelplaats? Zijn er minder merels na de uitbraak van het Usutu-virus? Om een antwoord te vinden op die vragen organiseerde Natuurpunt van 21 tot 25 januari de Vogeltelweek voor scholen. De vereniging riep de hulp in van duizenden leerlingen om mee vogels te tellen in de schooltuin.

De school VBS 2 geltje uit Horebeke ging graag in op deze oproep en ontving op vrijdag 25 januari vogelconsulent Ludo Vanderlinden, zelf afkomstig uit Horebeke, en vogelexpert van Natuurpunt Rondom Burreken. Meester Bart Petit en zijn 20 leerlingen kregen tijdens een infosessie de mogelijkheid om alles te leren over wilde vogels. Nadien testen ze hun kennis tijdens een interactieve vogelwandeling.

Vogelweek voor scholen

Natuurpunt riep de leerlingen op om van 21 tot 25 januari minstens een halfuur post te vatten in of vlak bij de tuin om er de vogels te tellen. "Per soort noteerde je het aantal verschillende vogels dat je tijdens jouw telling zag", geeft Ludo Vanderlinden, vogelexpert van Natuurpunt kern Rondom Burreken, mee. De aantallen en soorten voerden ze dan na hun telling in op https://tuintelling.be/telling/9/.

Op die website vonden deelnemers ook tips om vogels te herkennen en te tellen. "Ook wie weinig of zelfs geen vogels in zijn school tuin had, vroegen we om dat te laten weten", aldus de vogelexpert. "Zo probeerden we een beter zicht te krijgen op tuinvogels op de gemiddelde Vlaamse school."

"Een telling als de vogeltelweek levert een massa nuttige informatie op over tuinvogels in Vlaanderen", vertelt Vanderlinden.

Welke soorten boeren achteruit? Heeft de uitbraak van het Usutu-virus bij merels een invloed op de aantallen in Vlaamse tuinen? En wat is het effect van langdurig voederen in je tuin? Op die vragen hoopten we een antwoord te krijgen na de telweek.

Natuurschoon aan het schoolraam

Daarnaast was de telweek ook een ideale gelegenheid om kinderen in contact te brengen met de natuur in hun omgeving en op school. "Kinderen staan er vaak versteld van welke prachtige vogels opduiken", weet Vanderlinden. Tegelijk was het de ideale gelegenheid om het belang van voederen en een vogelvriendelijke tuin duidelijk te maken. "Er is weinig natuur in Vlaanderen en vogels vinden daarom moeilijk het voedsel dat ze nodig hebben om een winter te overleven. Zelfs tijdens een zachtere winter is het belangrijk om de vogels met mondjesmaat te blijven bijvoederen. De vrieskou kan snel toeslaan en dan moeten vogels weten waar ze veilig terecht kunnen. Te lang op zoek moeten naar voedsel kan hen fataal worden", weet Vanderlinden.

Om de leerlingen op weg te zetten om vogels te herkennen kregen ze eerst een infosessie over vogels. Welke soorten zijn er, hoe kan je ze van elkaar onderscheiden? Wonen ze in dorpen of in het bos? "Er valt veel te vertellen over vogels", zegt Vanderlinden. "Het zijn boeiende dieren die bij vele kinderen de nodige nieuwsgierigheid oproepen". Na de theorie volgde de praktijk. Dan trokken de leerlingen van het zesde de tuin van Ludo in en keken ze rond om vogels waar te nemen.

Filip Hebbrecht

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
T. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

P.V.S. electronic developments
ELEKTRONICA -ONTWERP, -PROTOTYPING, +HERSTELLINGEN,...
+ZAKLAMPEN FENIX
Vichte - Oudenaarde - tel.:056/90.16.09
www.pvsed.com - info@pvsed.com

Cursus 'ken je inheemse planten!'

Wil je meer weten over de planten, hoe ze te herkennen, te determineren, het milieu waarin ze voorkomen ... dan is deze cursus iets voor jou. De cursus wordt georganiseerd voor mensen die geïnteresseerd zijn in planten maar niet goed weten hoe men er moet aan beginnen om ze op naam te brengen, of hoe men een flora moet gebruiken. Op heel toegankelijke wijze wordt de cursus gegeven zodat hij zowel nuttig is voor volslagen beginnelingen als voor enthousiaste plantenliefhebbers. Het is de bedoeling dat we na de opeenvolgende lessenreeksen een groot deel van onze inheemse flora herkennen.

De cursus wordt gegeven door Kristel Keppens, lesgeefster Natuurpunt CVN. In de komende lessen zullen onder meer de composieten, de scherm-, lip- en kruisbloemenfamilie aan bod komen.

Wanneer? **25 april, 16 mei, 6 juni, 20 juni en 4 juli, van 9u30 tot 12u30**

Afspraakplaats RLVA, Veemarkt 27 in Ronse

Inschrijven Het inschrijvingsgeld per deelnemer bedraagt €35 voor de vijf lessen, drank inbegrepen. Voor meer info en inschrijving: marie-anne.de.geest@hotmail.be

Boekbespreking door Walter Belis

Bot S. & Van de Meutter F., 2019. ***Veldgids Zweefvliegen*****, KNNV Uitgeverij, Heist, 388 blz., ISBN 978 90 5011 643 5, € 34,95.**

Zweefvliegen zijn een familie van insecten uit de orde vliegen en muggen of tweevleugeligen. In Nederland zijn reeds meer dan 360 soorten zweefvliegen waargenomen, waarvan er iets meer dan 300 als inheems worden beschouwd. Deze veldgids beschrijft eveneens soorten die in België voorkomen. Dit naslagwerk vult een gigantische leemte op want deze insecten zijn blijkbaar onbemind gebleven. Wie voordien determinatiewerk wilde verrichten over zweefvliegen moest zijn toevlucht zoeken tot op kleine schaal uitgegeven publicaties en zich tevreden stellen met wat zwart wit tekeningen. Vermits de verschillende soorten van zweefvliegen erg op elkaar gelijken is het kleinste detail belangrijk en zijn tekening vaak ontoereikend in preciesheid. De unieke macro-opnames in deze veldgids brengen zelfs het kleinste detail aan het licht. In totaal zijn er meer dan 1700 macrofoto's die alle 384 soorten die nu reeds voorkomen in Nederland en België of die in een nabije toekomst zouden kunnen opduiken, afbeelden, tot in de kleinste details. Naast de illustraties zijn er determinatiesleutels, vliegtijddiagrammen en duidelijke verspreidingskaarten. Het boek, om duimen en vingers af te likken, is een samenwerking over de grenzen heen. Sander Bot is bioloog en zijn passie gaat uit naar zweefvliegen wereldwijd. Frank Van de Meutter is als bioloog werkzaam bij het Vlaams Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Rubus pallidus — foto's: Ronny De Clercq

Bramen leren kennen

Sla een doorsnee plantengids open en blader door de bladzijden van de rozenfamilie, dan kom je bij de bramen terecht. Dauwbraam, koebraam, framboos, steenbraam en dan de zgn. 'gewone braam', aangeduid als *'Rubus fruticosus'*. Die laatste staat voor alle bramen waarover de gidsenmakers zich geen doen zagen. Ik vergelijk het soms met een vogelgids waarin maar één mees staat weergegeven: de 'gewone mees', variabele soort, de ene mees is wat kleuriger dan de andere, de ene wat groter dan de andere, soms al eens met een kuifje, maar officieel bestaat er maar één soort mees. Het grote verschil met deze vergelijking is dat er in werkelijk een tiental soorten mezen zijn, maar dat er een paar honderd bramensoorten zijn, alleen al in ons land. Zoveel reden temeer om die moeilijk kwestie te negeren, denken veel floristen.

Gelukkig zijn niet alle flora's van hetzelfde slag. Neem nu b.v. de flora van de Scandinavische landen, daarin vind je bladzijden na bladzijden bramen, allemaal met prachtige afbeeldingen. Veel van die soorten komen ook bij ons voor. Misschien is het net omdat er in de Scandinavische regio veel minder bramen groeien dan bij ons, dat de floramakers er zich nog doen aan zien. De enige echte *Rubus fruticosus* groeit daar ook, de braam die Carl van Linné (Linnaeus) benoemde en die daar nog altijd in zijn herbarium zit. In het Nederlands heet deze soort nu 'geplooide stokbraam' en tegen alle regels in, kreeg ze een nieuwe wetenschappelijke naam: *Rubus plicatus*, een gevolg van de chaos in de doorsnee flora's met hun zgn. 'gewone braam'.

Een uitdaging voor plantenliefhebbers met pionierszin

We zouden er blij moeten mee zijn dat we hier in West-Europa in een van de soortenrijkste regio's van de wereld leven, als het op bramen aankomt. Wie noordelijker, oostelijker of zuidelijker in Europa reist, zal het misschien al opgemerkt hebben, in al die richtingen groeien er beduidend minder bramen en als je ze beter bekijkt, zie je dat er ook minder verschillende soorten groeien. Een gelijkaardige soortenrijkdom aan bramen, kan je slechts in Zuid-Oost-Azië ontdekken, of in de gebergten van Midden-Amerika. Als West-Europa voor één plantengroep op wereldvlak van groot belang is, dan is het voor de bramen!

Vaak wordt de bramenrijkdom hier bij ons afgedaan als een kluwen van kruisingen. (*Hier volgt een zeer beknopte, beetje kort door de bocht, genetische uiteenzetting, sorry.*) Dat komt voor een deel omdat de genetica van veel soorten bramen nogal bijzonder is: ze hebben niet zoals de meest gangbare soorten twee chromosomen, een paar dat zich bij geslachtelijke voortplanting in twee splitst, om dan na de bevruchting een nieuw paar te vormen, de helft van moeders kant en de helft van de vader. Veel bramensoorten hebben drie of nog meer chromosomen en ook al is bevruchting belangrijk voor de vruchtzetting, het nageslacht erft de eigenschappen van de moederplant over. Dat maakt dat de zeldzame keer dat er hybriden ontstaan, deze zich ook onmiddellijk 'soortvast' kunnen voortplanten. De meeste regionale soorten zijn vermoedelijk zo ontstaan, hoe ouder een dergelijke soort is hoe groter de regio waarin die te vinden zal zijn. Dat dergelijke hybridisatie toch veel minder voorkomt dan men vaak aanneemt, kan men afleiden uit het feit dat vrijwel alle bramensoorten in de Scandinavische landen, soorten zijn die ook zuidelijker voorkomen. Mochten bramen er op los kruisen, dan zouden we mogen verwachten dat er ook in

Scandinavië veel lokale soorten zouden voorkomen, wat dus niet het geval is. De soortenrijkdom in onze regio is dus het gevolg van een lange evolutie.

Wie de bramen aandachtig bekijkt, zal grote verschillen opmerken. Sommige bramen groeien meters hoog, andere blijven laag bij de grond. Er zijn er met witte, roze en zelfs haast rode bloemblaadjes en deze kunnen rond zijn, maar evengoed lang en smal. Er zijn bramen die 's winters groen blijven en er zijn er die hun blad verliezen in de herfst. Bramenloten kunnen in een grote boog groeien en dan aan de top opnieuw bewortelen, of ze blijven rechtop staan ...

Rubus canitergi bloem

Wil je een beetje klaarheid krijgen in deze plantenweelde, dan krijg je daar nu de kans toe! De PlantenWerkGroep organiseert een heus bramencursusweekend in juni, in Schorisse, vlakbij de bramentuin, waar meer dan 40 bramensoorten uit onze regio zijn samengebracht.

Een uitdaging en een oogopener!

De details over de cursus geeft Henk Coudenys hieronder ...

Ronny De Clercq

Cursus 'bramen herkennen'

Beste plantenliefhebber, als actief lid van één of meerdere van onze plantenwerkgroepen loop je wellicht regelmatig tussen de bramen, zonder te weten om welke soort het gaat. Op de streeplijst wordt dan maar '*Rubus fruticosus* groep' aangeduid.

Dit is niet vreemd of beschamend: in Vlaanderen is eigenlijk niemand echt mee met het bramenverhaal. De bramensleutel in de Flora van België is volkomen gedateerd en de facto onbruikbaar. Van de tientallen soorten die in onze streek voorkomen, zijn er wellicht een aantal endemisch en we kunnen evengoed botsen op soorten die nog niet van een wetenschappelijke naam voorzien zijn.

In Nederland zijn er echter enkele botanici die zich al meerdere jaren vastbijten in het genus *Rubus*. Met de hulp van de soortenkennis die bij onze noorderburen aanwezig is, is het een minder grote stap om onze eigen soortenkennis op te bouwen.

Om die reden werd Karst Meijer – medewerker van het Fries Herbarium en bramenkenner bij uitstek – uitgenodigd als lesgever voor onze eerst bramencursus. Deze vindt plaats in de 'orangerie' van Ronny De Clercq, op een boogscheut van de bramentuin in Schorisse.

In de bramentuin, die sinds jaar en dag door Ronny in zijn eentje wordt onderhouden (chapeau!), groeien meer dan veertig bramensoorten die in de vorige eeuw werden verzameld door wijlen Broeder Joris, een amateurbotanicus die vooral in onze Vlaamse Ardennen actief was.

De bramencursus biedt ons een unieke gelegenheid om een grote leemte in onze soortenkennis aan te pakken. Ik hoop dan ook op veel interesse. Inschrijven doe je het best op voorhand.

Wanneer? **21- 23 juni 2019**

Plaats Stokstraat 54, Schorisse

Inschrijven
Henk Coudenys, secretaris Plantenwerkgroep VA+, 09 386 97 11
coudenys.henk@belgacom.net

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'
Dierenartsen
De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse
www.dierenartsinronse.be
T. 055 21 38 19
uit sympathie

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
T. 0497 43 01 79

Aanleg grindbank als paaiplaats voor stroomminnende vissoorten — foto: VVVA VZW

Een lange weg afgelegd

Soortherstel van beekforel in de Zwalm

Het Zwalmbekken heeft lang te kampen gehad met een slechte waterkwaliteit. Eind de jaren 90 van vorige eeuw is onder impuls van de Europese Kaderrichtlijn Water de waterkwaliteit beginnen verbeteren. Het zuurstofgehalte is sedert begin 2000 van die aard dat ook zeldzame vissen terug konden overleven en zich uitbreiden in het Zwalmbekken.

Heel wat vissoorten waren tegen dan echter al geheel verdwenen uit het Zwalmbekken. Denk maar aan kopvoorn en serpeling, twee soorten die elders in Europa in zowat élk stromend water voorkomen. Door het voorkomen van migratieknelpunten zoals stuwen en pompgemalen is het voor sommige vissoorten ook niet evident om op natuurlijke wijze terug te keren eens de waterkwaliteit hersteld is. Sommige soorten, zoals de beekforel, kennen van nature uit al een zéér beperkt areaal in Vlaanderen. Daardoor is, ook zonder migratieknelpunten, een natuurlijke terugkeer niet evident: er zijn gewoon geen naburige bronpopulaties voorhanden.

In sommige bovenlopen in het Zwalmbekken is de waterkwaliteit altijd goed gebleven. Het is dan ook daar dat we momenteel zeldzame en beschermde soorten als rivierdonderpad en beekprik aantreffen. Daarover in dit artikel ook meer.

Rond 2000 werden in de Zwalm kopvoorns geherintroduceerd. Deze herintroductie had meteen succes, en tot op vandaag komt de soort in het Zwalmbekken voor. Serpeling werd later, vanaf 2015, geherintroduceerd. Momenteel is het nog te vroeg om al uitspraken te kunnen doen over al of niet succes van deze herstelpoging. Er zijn lichte aanwijzingen – vangsten van een beperkt aantal juveniele serpelinkjes – dat de herstelpoging zal slagen.

Voor de beekforel, die omwille van louter zuiver geografische redenen (verval, snelstromend water, grindbanken) al van nature uit weinig geschikt areaal kent in Vlaanderen, werd eveneens een soortherstelprogramma opgestart. Naast de voor de hand liggende redenen voor zijn achteruitgang in Vlaanderen – waterkwaliteitsproblematiek en migratieknelpunten – is beekforel ook nog eens enorm gevoelig aan erosie. Vooral in z'n eerste levensfases, ei en larve, is de soort zeer kwetsbaar voor sedimentneerslag in de waterloop. De soort wordt dan ook als een indicator gezien voor zowel goede waterkwaliteit als een goede beekstructuur. Het is ook een ambassadeursoort: het draagvlak voor maatregelen die ook andere zeldzame vissoorten ten goede komen is traditioneel veel groter als die maatregelen ook gunstig zijn voor beekforel.

Is de Zwalm wel geschikt voor beekforel?

De beekforel houdt typisch van snelstromende beken met voldoende schuil- en opgroeimogelijkheden en een goede waterkwaliteit met voldoende hoge zuurstofgehaltes. Op basis van bestaande kennis omtrent de soort, aangevuld met een habitatgeschiktheidsmodel werd de geschiktheid van de Zwalm en haar zijbeken onderzocht (Boets *et al.* 2018).

Hieruit bleek dat er binnen het Zwalmbekken een aantal locaties effectief geschikt waren voor de overleving van beekforel. Daarom worden er sinds 2016 jonge beekforelletjes uitgezet in de Zwalm. Daarbij wordt gebruik gemaakt van genetisch inheemse ouderdieren, waarvan de bevruchte eitjes worden opgekweekt tot jonge larfjes en vervolgens visjes in het Centrum voor Visteelt te Linkebeek. Eén jaar na de eerste herintroductie werd er een visstandsonderzoek uitgevoerd in de Zwalm om een idee te krijgen van waar en hoeveel van de uitgezette juveniele beekforellen het overleefd hadden. De herintroductie bleek succesvol te zijn in termen van overleving en groei. De forellen bleken het ook

vooral op die plaatsen goed te doen die het habitatgeschiktheidsmodel had voorspeld, wat de bruikbaarheid van zo'n model nog eens bevestigt.

De daaropvolgende jaren werd er extra aandacht besteed aan het uitbreiden van de mogelijkheden voor natuurlijke reproductie. Zoals hierboven vermeld zijn de eerste levensstadia van de beekforel zeer gevoelig aan sedimentatie en heeft de forel grindbanken nodig die niet begroeid zijn met algen en waarop geen sediment ligt.

Er werden op verschillende locaties binnen de Zwalm paairiffles aangelegd door de waterbeheerders (Provinciale Dienst Integraal Waterbeleid voor deel 2e categorie en Vlaamse Milieumaatschappij voor deel 1e categorie van de Zwalm). Paairiffles zijn relatief ondiepe (20-50 cm) grindstroken waar het water met iets hogere stroomsnelheid over stroomt.

Het succes van voortplanting bleek echter matig en lijkt momenteel te ontbreken op één locatie na, waar er vroeger ook al natuurlijke reproductie optrad, namelijk op de Sassegembeek, een bovenloop van de Zwalm.

Vooral de erosie en de daarmee gepaard gaande afzetting van sediment in de waterloop blijkt een knelpunt te vormen voor het succesvol ontwikkelen van de eitjes. Door de paairiffles op specifieke manieren aan te leggen en door de riffles jaarlijks te harken kunnen niet alleen de beekforel maar ook andere zeldzame stroomminnende soorten zich uitbreiden in de Zwalm. We denken dan aan kopvoorn en serpeling, maar ook aan rivierdonderpad en beekprik. In het bekken van de Maarkebeek zien we trouwens de voorbije jaren een gestage uitbreiding van de rivierdonderpad in de middenloop van de Maarkebeek zelf. Die uitbreiding wordt overigens afgeremd door lozingsproblematiek ter hoogte van Kabuize, maar blijft niettemin hoopgevend: het areaal voor rivierdonderpad is reeds meer dan vervijfvoudigd in dit bekken. Ook in het Zwalmbekken zien we uitbreiding van de rivierdonderpad op natuurlijke wijze. Door het inbrengen van grind op strategische plaatsen voorzien we deze soort ook van natuurlijke stapstenen om zo andere zijbeken in hetzelfde bekken te bereiken.

Intussen wordt er natuurlijk verder gewerkt aan meer structurele oplossingen voor de erosieproblematiek en voor de nog aanwezige lozingspunten in de Vlaamse Ardennen. Uiteindelijk moet het de bedoeling zijn om finaal de soorten zichzelf te kunnen laten uitbreiden zonder dat menselijke tussenkomst nodig is. Ook de andere zeldzame stroomminnende vissoorten zoals serpeling, kopvoorn en rivierdonderpad hebben baat bij deze maatregelen. Dat is het voordeel van een ambassadeursoort zoals de beekforel.

Beekforel — foto: Rollin Verlinde Vilda

Pieter Boets (PCM) en Alain Dillen (ANB)
PCM, Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek
ANB, Agentschap Natuur en Bos

Comitas "sheng-instituut"
(succursale Lexica)

YOGA & MASSAGE
"de natuur wijst de weg"

Hospitaalstraat 9
9000 Gent

Nederpoorterij 7
9660 Brakel

0476 56 58 53
www.yoga-comitas.be

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?
Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)
Alle info: www.casamata.info

Het is een feit, *Natuurpunt tussen Leie & Schelde heeft duizend leden !*

Vic Wouters uit de Bisschopsstraat in Deinze werd het duizendste lid van onze afdeling. Wij brachten hem een bezoek en vernamen dat Vic niet zomaar een nieuw lid is.

Beste Vic, van harte proficiat met je lidmaatschap, je bent het 1000ste lid. Was je al langer actief bezig met natuur ?

Zeker en vast. Ik stond in 1963 immers mee aan de wieg van de oprichting van het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie, het 'CVN'. We organiseerden verschillende cursussen natuurgids: men werd Zwingids, plantengids of 'gewone' natuurgids. Eén van de leerlingen was Arsène Benoot. Guido Tack was één van de latere cursisten.

De cursus natuurgids bestond toen, net zoals nu, uit een theoretisch en een praktisch gedeelte met excursies in het veld. Er was ook een eindwerk en een gegidste wandeling met publiek. In Gent ging die dan altijd door in het Maaltepark.

In 1968 hebben we dan een regionale afdeling van de Wielewaal opgericht, onder de naam Wielewaal Schelde-Leie, de prille voorloper van Natuurpunt. Op 7 februari 1968 werd de oprichting aangekondigd in de krant. Bij de startvergadering waren er meer dan zeventig aanwezigen. De eerste voorzitter was dokter Silleghem uit Zingem. Ikzelf werd de ondervoorzitter. Marcel Nachtergaele werd secretaris en later werden Ulrich Libbrecht en Karel De Waele voorzitter. We hadden toen een nieuwsbrief voor onze leden, en kwamen soms met een artikeltje in de krant. Andere middelen waren er niet: geen internet, website, Facebook, ...

Van links naar rechts: Yvette, Arsène Benoot, Vic Wauters

Opening reservaat het 'Burreken'

Was er toen meer natuur dan nu ?

Nee, helemaal niet. Begin jaren 70 was er sterke vervuiling van de rivieren. Zowel in de Leie als Schelde was er geen leven meer te bespeuren. Er was ook veel luchtvervuiling door de uitstoot van fabrieken. Op een bepaald moment was er op de Dijle een schuimlaag van meters dik, het gevolg van de vele lozingen. Afval van verffabrieken werd straffeloos in de Leie geloosd, ook illegale vogelvangst was schering en inslag.

Om de mensen wakker te schudden, heb ik toen een presentatie gemaakt die bestond uit dia's en een geluidsband. Ik ben er in 1971 en 1972 gans Vlaanderen mee rondgetrokken. Meer dan dertig voordrachten heb ik gegeven. Ik wou de burger bewustmaken van het belang van natuurbescherming. Op een avond in Houthalen zaten achteraan in de zaal twee BOB'ers (agenten van de Bijzondere Opsporingsbrigade) om de boel in de gaten te houden. Men was toen niet gewoon om in het openbaar over de grote uitstoot van fabrieken te praten.

Zie je een verschil in aanpak tussen Wielewaal en Natuurpunt, dus vroeger en nu?

Ja, we hadden geen eigen natuurgebieden. Die waren allemaal in private handen. Enkel via goede contacten kregen we enkele percelen in beheer zoals in Lozerbos en in het Burreken. In de beginperiode werd er ook enkel maar over vogels gesproken. Ik was één van de voorlopers

Dr. Silleghem en Vic Wouters

die een bredere interesse had, en die ook sprak over andere zaken. Ook Ulrich Libbrecht was een fervent voorvechter was voor de verruiming van de doelstellingen van de toenmalige Wielewaal, waarbij ook natuurbeleving een grotere rol kreeg.

En ook Karel De Waele heeft gezorgd voor die ruimere blik, waarbij de planten meer in de belangstelling kwamen. Nu heeft men een veel bredere en meer diepgaande kijk op natuur. Ik ben nu nog altijd bezig met mijn grote hobby: natuurfotografie.

Je bent een pionier en natuurliefhebber, maar wat was de aanzet om nu opnieuw lid te worden van de grootste natuurvereniging van Vlaanderen ?

Ik heb mij een aantal jaren intensief ingezet voor de natuur en het milieu, maar wegens drukke beroepsmatige activiteiten ben ik er eind de jaren 70 mee gestopt. Tijdens de Biomarkt op het Sint-Poppoplein in Deinze had ik al enkele keren de infostand van Natuurpunt Tussen Leie en Schelde gezien. Ik vond dat ik moreel verplicht was om lid te worden.

Op zondag 27 januari, tijdens de startactiviteit van Natuurpunt tussen Leie en Schelde, te Nazareth, werd Vic in de bloemetjes gezet, en kon hij napraten met enkele oude bekenden.

Eddy Vervynck

2e editie Levende Leiedag *op zondag 16 juni 2019!*

De streek rond de Leie tussen Deinze en Gent is ecologisch zo waardevol dat Natuurpunt wil werken aan één groot natuurgebied: 'Natuurpark Levende Leie'. Alle betrokken Natuurpuntafdelingen en werkgroepen organiseren op 16 juni 2019 de tweede jaarlijkse Levende Leiedag, een dag waarop we het project extra in de verf zetten.

De Levende Leiedag heeft telkens op een andere locatie plaats. Dit jaar hebben we Astene-sas gekozen. Op zondag 16 juni mag je er een dag vol activiteiten verwachten voor jong en oud. Vaar mee met sloep- en kajaktochten, sluit aan bij gegidste thema-wandelingen, beoefen yoga in de natuur of ontsnap uit de 'biggest escape room ever'. Opgelet, voor sommige activiteiten moet je reserveren via levendeleie.be. Doorlopend vind je er kinderanimatie, infostandjes, eten en drank en live muziek. Om 17 uur sluiten we af met de prijsuitreiking van onze fotowedstrijd. Doe zeker mee met deze fotowedstrijd, alle info hiervoor vind je terug in deze Meander of op de website.

Parkeren rond Astene-sas is niet evident. Kom daarom liever met de fiets of neem deel aan de gegidste fietstochten vanaf Gent of Sint-Martens-Latem. Kom je toch met de auto, dan kun je bijvoorbeeld parkeren in Bachte. Om 10.30 uur vertrekt daar een gegidste wandeling langs de oude Leiearm richting Astene-sas.

Een overzicht van alle activiteiten (er zijn er nog veel meer dan hier vermeld) vind je op de website levendeleie.be.

FOTOWEDSTRIJD
Levende Leiedag

Ter gelegenheid van de Levende Leiedag op 16 juni 2019 wordt een fotowedstrijd georganiseerd met als thema 'De Levende Leie'. Het onderwerp van de foto's is de Leie met de prachtige natuur langs deze rivier tussen Deinze en Gent.

De fotowedstrijd is bedoeld voor iedereen die de schoonheid van dit unieke gebied (letterlijk) in de kijker wil zetten. Wil je deelnemen, stuur dan tussen 15 maart en 15 mei maximum drie (digitale) foto's in.

Het reglement en de verdere gegevens zullen gepubliceerd worden op de website van de Levende Leie (www.levendeleie.be). De winnaar wordt bekend gemaakt op de Levende Leiedag van 16 juni. Nadien worden de geselecteerde foto's geveild.

Organisatie fotowedstrijd: Luc Van Brussel, natuurfotograaf, samen met de Natuurpuntafdelingen tussen Leie en Schelde, Gent en Deurle-Latem.

Vogelexcursie Zeeland

foto: Koen Bilcke

Hoogst waarschijnlijk staan de organisatoren van NP Tussen Leie en Schelde op bijzonder goede voet met de weermakers, want een mooiere dag voor een vogelexcursie naar Zeeland op 16 februari 2019 kon men zich moeilijk wensen.

Iets over half acht vertrok de bus met 49 vogelkijkers richting Terneuzen. Dat de vogelcursussen van de vorige jaren, onder leiding van Koen Leysen, de appetijt onder de deelnemers bijzonder hadden aangescherpt, was duidelijk. Voor heel wat cursisten was deze uitstap dan ook een aangenaam weerzien. En met de ervaren leden van de Vogelwerkgroep waren er meteen ook een pak beslagen gidsen aan boord.

Ruim anderhalf uur na de start in Deinze stonden we al aan de oever van het Veerse Meer, aan de Middelplaten en de Schelphoek nabij Serooskerke. De Middelplaten bestaan uit een aantal onbewoonde eilanden en bieden broedgelegenheid voor tal van vogels. De Schelphoek ontstond tijdens de watersnoodramp van 1953. Een half jaar na de ramp was er een 38 m diepe plas ontstaan van ruim 500 m breed.

Een lange stoet, gewapend met verrekijkers en telescopen stond zichtbaar te genieten van o.a. pijlstaart, brilduiker, middelste zaagbek, geoorde fuut, rosse grutto, tureluur, zilverplevier, kemphaan … Twee kilometer stappen en goed anderhalf uur vogelplezier. De dag was goed gestart en de rest kon enkel een bonus zijn.

Op dus naar de volgende halte: Brouwersdam. Wegens tijdsgebrek kon er enkel een bewonderend stopje af voor de zwarte zee-eend. Vogelaars met scherpe ogen merkten echter ook kuif- en roodkeelduiker op. Wie geen kijker bij zich had, kon ook volop genieten … van de dribbelende oranje pootjes van de steenloper.

Mooie waarnemingen in het heldere licht boven de zee

'De Pannetjes' in Ouddorp was een ideaal etablissement om de hongerigen te spijzen met een flinke kom soep. Op dan maar naar de noordelijkste bestemming van die dag: de Kwade Hoek op Goeree-Overflakkee in Zuid-Holland, een Natura 2000-gebied in het estuarium van de Haringvliet. Mooie waarnemingen waren beslist de vlucht van een 100-tal kluten – prachtig in het heldere licht boven de

foto: Paul Vandenbulcke

zee –, een lepelaar en een slechtvalk die zijn pas geslagen prooi aan het binnenspelen was.

Een klein uurtje later zakten we alweer af naar het zuiden. De laatste halte van de dag was bestemd voor de Wevers- en Flaauwers Inlaag, die met de Prunjepolder deel uitmaken van het Plan Tureluur. Dit schitterend brakwatermoeras wordt niet voor niets de 'vogelboulevard van Schouwen' genoemd. Door de Deltawerken ging veel buitendijks getijdegebied verloren. Plan Tureluur zorgde met 33 projecten in totaal voor 4400 ha nieuwe natuur. Het grootste deel ligt langs de zuidkust van Schouwen, tussen Zierikzee en Serooskerke. Op grond van historische kaarten werden, na 1953, kreken hersteld en laagten uitgegraven en het zoute kwel wordt niet langer weggepompt. Met slikken, ondiep water, droge gedeelten en drassig land is dit een waar vogelparadijs geworden. De aandachtige waarnemers konden o.a. genieten van nonnetjes, slobeenden, groenpootruiter, zwarte ruiter, rosse grutto, kemphaan en roodhalsgans. Landschap en vogels werden overgoten door prachtig strijklicht. Konden we met een mooiere herinnering dan dit beeld terug naar Deinze rijden?

Michel Vander Vennet

foto: Koen Bilcke

Eigen haard is **hout** waard

Onze professionele arbeidersploegen staan de vrijwilligers bij in het beheer van onze natuurgebieden. Sommige klussen leveren brandhout op. Dat brandhout verkopen we zodat er extra arbeidsuren in onze natuurgebieden kunnen gepresteerd worden.

Zelf interesse in brandhoud? Stuur een mail naar vleminckx.erik@gmail.com zodat je kan afspreken wanneer je brandhout kan komen ophalen aan de Natuurpunt Loods in Bos t'Ename (Boskant 56, Oudenaarde). Prijs varieert tussen 20 en 35 euro per stère.

Sperwerbrigade

Op het justitiepaleis te Oudenaarde krijgen ze alvast hulp van de natuur voor het duivenprobleem !

Vlaamse Ardennendag

zondag 28 april

Als vanouds organiseert Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*, i.s.m. het Milieufront Omer Wattez (MOW) en de Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM) opnieuw een **Vlaamse Ardennendag**. In tegenstelling tot de laatste editie in 2016 vallen we ditmaal terug op de oude formule en wordt het opnieuw een ontmoetingsmoment voor iedereen die de natuur en het landschap van de Vlaamse Ardennen een warm hart toedraagt en de streek wil ontdekken. **Centrale plaats is dit jaar de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke.**

Er zijn **voor- en namiddagexcursies voor verenigingen.** Meerdere groeperingen hebben zich reeds ingeschreven om onder begeleiding van een natuurgids twee van onze bos- en natuurgebieden te ontdekken. Groepen (> 10 personen) en verenigingen die dat alsnog wensen te doen, kunnen via de website van de Vlaamse Ardennendag een gebied uitkiezen en zich per e-mail aanmelden.

Mensen die in de voor –en/of namiddag willen aansluiten bij een **groepswandeling van Natuurpunt** kunnen dit:

- In de voormiddag met onze natuurgids Lieven Nachtergaele die je op sleeptouw neemt voor een wandeling in en rond de Boterhoek te Michelbeke. Afspraak om 9 uur aan de Boembekemolen. Einde omstreeks 12 uur.
- In de namiddag zakken we af naar Kwaremont. Afspraak om 14 uur aan de kerk op het Kwaremontplein. Onze gids, Noël De Loof, brengt ons tot de schatkamers van het Feel –en Kalkovenbos. Einde omstreeks 17 uur.

In de voormiddag start er om 9 uur vanaf de Boembekemolen een **tragewegenwandeling** van 7-8 km o.l.v. Filip Keirse. We trekken onze goede wandelschoenen aan en volgen zoveel mogelijk onverharde paadjes van het wandelknooppuntennetwerk. Terug aan de Boembekemolen omstreeks 12 uur. Organisatie i.s.m. MOW.

Tijdens de middag kan je je lunchpakket verorberen in en rond de Boembekemolen. We zorgen graag voor een dagverse soep en onder meer het eigen appelsap van onze boomgaard en het eigen bier, het Boembeke Luiwerk.

Namiddagactiviteiten vanaf de Boembekemolen.

- **Voor kinderen van 7 t.e.m. 10 jaar** is er een aangepaste activiteit in de omgeving van de Boembekemolen. Annelies Van der Linden laat hen de 5 elementen, water, vuur, aarde, lucht en ruimte in de natuur ontdekken met een educatief moment & creatief spel. Start om 14 uur aan de Boembekemolen. Einde omstreeks 17 uur. Let op: inschrijving voor 28 april verplicht bij Annelies Van de Linden, a_vdl@hotmail.com Max. 20 deelnemers !
- **Om 14 uur start er vanaf de Boembekemolen een wandeling met als thema 'houtig erfgoed en streekeigen groen, als deel van het landschap'.** De wandeling van 6 à 8 km zal zoveel mogelijk langs trage wegen gaan. Gids is Karel de Wagter. Einde omstreeks 17 uur. Organisatie i.s.m. met MOW en Trage Wegen Werkgroep Zwalm
- JNM verwelkomt **vanaf 14 uur iedereen van 7 tot 16 jaar** om aan natuurstudie op kinderniveau te doen in en rond de wilde natuur van de Boembekemolen. Einde omstreeks 17 uur. Info bij Margot Lenssens, lenssensmargot@gmail.com en Jacok Ghijs, jakob.ghijs@gmail.com, 0488 80 06 65

Voor wie liever **individueel of in beperkt gezelschap** op stap gaat, zijn er twee **bewegwijzerde wandelingen** die vanaf de Boembekemolen starten. Volg de rode pijltjes van het Wolvenhoekpad (6 km) of de blauwe pijltjes van het Boterhoekpad (6,5 km). Voor liefhebbers die de Zwalmvallei met de fiets willen ontdekken is er een **fietsknooppuntentocht** die langs de Boembekemolen passeert. Info en kaartjes te verkrijgen in de Boembekemolen.

Reserveer alvast 28 april 2019 in je agenda.
Zie ook www.natuurpuntvlaamseardennenplus.be/vlaamseardennendag_2019.html

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

BOOMKWEKERIJ DE BOCK
Boomkwekerij DE BOCK
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

KALENDER april - juli 2019

UUR VAN VERTREK/EINDE
PLAATS VAN AFSPRAAK
TOELICHTING
GIDS
BIJZONDERHEID
CONTACTPERSOON
ZEKER MEEBRENGEN

HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KR: Natuurpunt afdeling Kruisem
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez vzw
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-plus
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vl. Ardennen-*plus*
PAWG: Paddestoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
TLES: Natuurpunt afdeling Tussen Leie en Schelde
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Van zondag 7 april tot zondag 27 oktober

ZV: Zomerseizoen Boembekemolen

14u -18u
Boembeke 18, Brakel
Van zondag 7 april tot zondag 27 oktober is de Boembekemolen elke zondag geopend van 14 tot 18u. We zullen je er graag verwelkomen in de molen en op ons terras!
De Boembekemolen is bovendien hét vertrekpunt voor een lichtvoetige of stevige wandeling in de Zwalmvallei. Kaartjes en diverse info beschikbaar in de molen.

15 maart tot 15 mei

TLES en NP Gent: fotozoektocht Levende Leiedag

Doe mee met de fotowedstrijd en plaats de schoonheid van de Leie tussen Deinze en Gent (letterlijk) in de kijker. Wil je deelnemen, stuur dan tussen 15 maart en 15 mei max. 3 digitale foto's. Het reglement en de verdere gegevens vind je op www.levendeleie.be. De winnaar wordt bekend gemaakt op de Levende Leiedag van 16 juni. Nadien worden de geselecteerde foto's geveild. Deze activiteit is een onderdeel van de Levende Leiedag.

Zondag 14 april

VA + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde

6u15 - 9u15
Parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde Minderbroederstraat).
In dit deel van de lente zijn al meer soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar nieuwe vogelwijsjes.
André Wandels, 09 383 66 25
Zie ook 12 mei.
Laarzen, verrekijker

KRB + PWG: Lentebloeiers in het natuurreservaat Burreken

14u - 17u
Kerk Schorisse (Maarkedal), Zottegemstraat.
Plantenwandeling voor beginners.
Marie-Anne De Geest, 0474 56 05 04
Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

Donderdag 18 april

MOW: Derdedonderdagwandeling

14u – 17u
www.milieufrontomerwattez.be/actief/
Iedere derde donderdag van de maand stappen we ongeveer 8 km in onze streek, vaak langs trage wegen. Met de klemtoon op wandelen en kletsen. En Omer Wattez indachtig.
Goede wandelschoenen

Zaterdag 20 april

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

10u - 16u
Wordt rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be

Zaterdag 20 april

HRZ: Cursus Nachtvlinders (deel 2)

9u - 12u
Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks
Bert Van der Auwermeulen en Frederik Dierickx
Meer info: www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be

Paasmaandag 22 april

VA+ WMBV + OUD: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei

14u – 17u
kerk Maarke, Maarkeweg-Kokkerellestraat
Natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje.
Johan Cosijn, 055 30 98 10.
Stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

ZV + MOW: Montmarktje

10u – 16u
Aan de kerk van Roborst (Zwalm), Borstekouterstraat 59
Ontdek allerlei ecologische initiatieven rond de kerk van Roborst. Kom zeker eens langs bij de MOW en NP Zwalmvallei stand. Er is de mogelijkheid om iets te eten, te drinken en een vrije wandeling te doen langs Trage Wegen (realisatie Trage Wegen Werkgroep Zwalm). Gratis
Karel De Wagter, 0485 99 55 86

Donderdag 25 april

KRB: Cursus ken je inheemse planten

- 9u30 -12u30
- RLVA, Veemarkt 27 in Ronse
- Wil je meer weten over de planten, hoe ze te herkennen, te determineren, het milieu waarin ze voorkomen... dan is deze cursus iets voor jou. Zie ook 16 mei, 6 juni, 20 juni en 4 juli en aparte aankondiging in deze Meander.
- Kristel Keppens, lesgeefster Natuurpunt CVN.
- Info en inschrijving: marie-anne.de.geest@hotmail.be

Vrijdag 26 april

HRZ: Wolf en lynx in Wit-Rusland. Lezing door Jan Gouwy

- 20u-22u
- Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele
- Jan Gouwy neemt ons mee naar het Naliboki-natuurreservaat in Wit Rusland waar onderzoek wordt gedaan naar de wolf en de lynx.
- info@natuurpuntherzele.be

Zaterdag 27 april

RO + PWG: Planteninventarisatie Bois Joly, Ronse

- 10u - 13u
- Parking Nieuw Kerkhof, Hogerluchtstraat Ronse
- Heidi Demolder, 0476 40 34 52.
- Flora, loep, laarzen of stapschoenen

TLES: Samen werken in en voor de natuur

- Elke laatste zaterdag van de maand werken we in één van onze natuurgebieden.
- Meld je aan via koen.houthoofd@gmail.com Je krijgt dan telkens een bericht om te weten waar we aan de slag gaan en wat het werk inhoudt.

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

KR: Zwerfvuilactie Kruisem

- 9u - 12u
- De loods op containerpark Kruishoutemsesteenweg 167 Zingem
- ed.vandenabeele@skynet.be 0474 62 20 52
- Stevige stapschoenen of waterdicht schoeisel

RO: Planten - lokale benamingen en "legendes"

- 15u – 17u
- La Salettestraat 20, Maarkedal
- Plantendeterminatie waarbij ook aandacht besteed wordt aan de lokale benamingen en "legendes" die bij bepaalde planten horen. Na de wandeling kunnen de deelnmers nog een drankje nuttigen of deelnemen aan de kaasavond van Natuurpunt Ronse.
- Johan Glibert en Lieve Mornie
- Deelname aan de wandeling gratis
- Johan Glibert, 0477 51 94 19 Johan.glibert@gmail.com

RO: Kaasavond ten voordele van de Ronsische reservaten

- 17u30 – 24 u
- Parochiezaal La Salette, La Salettestraat, Louise-Marie Maarkedal
- Kaasschotel en (veggie)balletjes in tomatensaus. Dit jaar neemt NP Ronse met een ploeg deel aan Expeditie Natuurpunt. Alle inkomsten worden gespendeerd in het natuurgebied Pyreneeën-Tombele.
- Deelname aan de kaasavond door overschrijving van 15 euro/volw. of 10 euro voor -12j. op reknr. BE06 0682 2733 8422 van NP Ronse voor 18 april.
- Karolien Belet, 0485 84 88 19 koeindeliving@gmail.com

Zondag 28 april

HOU: Vroege Vogels

- 5u - 7u30 aansluitend ontbijtbuffet 7u30 - 9u
- Parking t.h.v. Rot 10, Letterhoutem
- Tijdens de Vlaamse Ardennendag gaan we bij het krieken van de dag op pad in een mooi stukje natuur, de Smoorbeekvallei in Sint-Lievens-Houtem. We gaan op zoek naar vogels en vogelgezang in bosgebied en open terrein.
- Roman Eyckerman
- Ontbijtbuffet, 10 euro/pp, gelieve in te schrijven via nphoutem@gmail.com
- www.natuurpunthoutem.be of nphoutem@gmail.com Roman Eyckerman, 0477 47 24 15

Vrijdag 3 mei

HRZ: Cursus Nachtvlinders (deel 3)

- 20u - 22u30
- Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks
- Bert Van der Auwermeulen en Frederik Dierickx
- info@natuurpuntherzele.be

Zaterdag 4 mei

HRZ: Vroegmorgenwandeling met ontbijt

- 6u -9u30
- Parochiezaal Hillegem, Diepestraat, Hillegem
- Vroegmorgenwandeling langs de Oudeheersakkers en de vallei van de Cotthembeek in Hillegem. Na de wandeling ontbijt (inschrijven verplicht)
- Ward de Groote en Patrick Rouckhout
- Inschrijven verplicht voor het ontbijt op www.natuurpuntherzele.be

Weekend 4 mei – 5 mei

TLES : '1000 soorten'-dag

- Bezoek onze website of facebook om alle begeleide streeptochten te ontdekken. Je kan natuurlijk ook zelf alleen op stap.
- Hoe is het gesteld met de biodiversiteit in onze afdeling? Vanaf zaterdagmiddag tot zondagmiddag hebben we 24 uur de tijd om zoveel mogelijk te inventariseren: planten, zoogdieren, vogels, insecten, zwammen, algen, korstmossen ... Je kan aansluiten bij een groepje specialisten of je kan alleen op stap in je buurt of tuin, zolang deze maar in ons werkingsgebied ligt (Deinze zonder Nevele, Zulte en Nazareth). Geef

alles door op waarnemingen.be
I.s.m. de JNM en versch. werkgroepen.
info@natuurpunttussenleieenschelde.be

Woensdag 8 mei

VWG: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep

20u – 23u
Stedelijk Centrum te Heurne
Bijeenkomst van vogelkijkers. Er worden enkele voorstellingen gebracht met diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten, etc. Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde.
www.facebook.com/groups/vwgvap/
Paul Vandenbulcke, 0475 34 65 86

Zaterdag 11 mei

OUD + PWG: Planteninventarisatie in het Koppenbergbos te Oudenaarde

14u – 17u
parking Maria Van der Gheynstraat, Oudenaarde.
Streeptocht van het ifbl-uurhok E2 38 32.
Henk Coudenys, 09 386 97 11, coudenys.henk@belgacom.net
plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

TLES: Spaghetti-avond ten voordele van Expeditie Natuurpunt

18u30 - 24u
Zaal Ter Wilgen, Poelstraat 70, Deinze
Laat u een avondje verwennen met een verse, huisbereide spaghetti (vlees of veggie) à volonté ! Vorig jaar sprokkelden we 9647 euro samen ten voordele van Expeditie Natuurpunt (en dus voor onze natuurgebieden), dit jaar willen we dit zeker herhalen. Bijdrage 15 euro pp (8 euro voor kind 5-12 jaar). Ten laatste op 1 mei inschrijven via mail: spaghetti@NatuurpuntTussenLeieEnSchelde.be of 0470 55 02 36 (Koen)

Zondag 12 mei

OUD + VWG: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde

5u30 – 8u30
Parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde Minderbroederstraat).
We luisteren en genieten van de vogelzang. Ideaal voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een heel gamma aan vogelwijsjes
André Wandels, 09 383 66 25.
Laarzen, verrekijker.

TLES + VWG: Vogeltocht in de Scheldevallei te Eke

7u - 10u30
T.h.v. Sluis 3 te Eke (Franson)
In de Scheldevallei te Eke broedt al vele jaren de wielewaal en komen er nog gekraagde roodstaarten voor. We gaan ernaar op zoek en genieten van de zang deze en andere toegekomen zomergasten.
Niko Van Wassenhove, T.09 385 74 58
Stapschoenen, aangepaste kledij en verrekijker

RO: Tocht doorheen het Pyreneeën-reservaat te Ronse

14u – 18u
Hof ter Guchten, Rotterrijstraat 278 te Ronse.
Bekijken van de uitbundige flora en het zoeken naar vuursalamander-larfjes. Tweetalige excursie met o.a. groepjes uit naburige Henegouwen en het Franse Condé sur l'Escaut.
Van 17 tot 18 u mogelijkheid tot verbroedering met een (te betalen) glas op het Hof ter Guchten.
Philippe Moreaux, 0476 49 24 61, moreauxphilippe1951@gmail.com
Wegens de bramen, teken en moerasgrond, best laarzen en lange broek

ZV: 5 jaar Boembekemolen

14u -18u
Boembeke 18, 9660 Brakel
Appelsap van eigen kweek, Boembekebier en zelfgemaakte koekjes gratis aangeboden aan de eerste bezoekers. Live music, gidsbeurt molen en bewijzerde wandelingen.
William Van De Mergel
Wim Van Geert, 0487 14 19 76

HRZ: Cursus Nachtvlinders (deel 4)

14u - 18u
Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks
Bert Van der Auwermeulen en Frederik Dierickx
info@natuurpuntherzele.be

Donderdag 16 mei

MOW: Derdedonderdagwandeling

Zie donderdag 18 april 2019

KRB: Cursus ken je inheemse planten

Zie donderdag 25 april 2019

Zaterdag 18 mei

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

10u - 16u
Wordt rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
Koen Gintelenberg koen.gintelenberg@telenet.be

MOW + JNM: Fietstocht met lokale picknick (20 km)

10u – 16u30
Kerk Astene, Parijsestraat 2, Deinze.
We ontdekken samen met de jonge snaken van JNM de Leiestreek en sprokkelen al fietsend een picknick bijeen. Onderweg stoppen we bij bioboerderij de Wassende Maan en een zuivelbedrijf. Na de picknick op een natuurplekje bezoeken we Tomato Masters, een duurzaam groentenbedrijf in Kruisem. I.s.m. JNM Leievallei. Inschrijven via info@milieufrontomerwattez.be
Karel De Wagter, Wim Bracke en Jef Donné
Karel De Wagter, 0485 99 55 86
Fiets, gepaste kledij, picknickdekentje, centjes, ...

Zondag 19 mei

VA: OpenNatuurTuinenDag

10u -18u
Zie aankondiging in deze Meander
Kom en ontdek in vijf verschillende tuinen hoe mens en natuur samen streven naar een leuke plek om in te vertoeven, om te beleven
Ronny De Clercq, 055 45 63 42 of ronnydeclercq@pandora.be

KR: Uitstap naar de Westhoek

8u30 – 18u

Samenkomst om 8u30 aan huize Adelgoed, Omgangstraat 41, Zingem. Vandaar carpoolend naar De Panne

In de voormiddag bezoek o.l.v. een plaatselijke gids aan het Westhoekreservaat. 's Middags gebruiken we ergens onze picknick en in de namiddag brengen we een bezoek aan het enige stukje België dat onder de zeespiegel ligt, met name "De Moeren"

ed.vandenabeele@skynet.be
0474 62 20 52

Stapschoenen, evt regenkledij, verrekijker, pick-nick

Gezinsdag in PNEC De Kaaihoeve

12u30 – 17u30

PNEC De Kaaihoeve, Oude Scheldestraat 16, 9630 Meilegem (Zwalm)

Gezinsdag met picknick en talrijke gratis natuurworkshops voor jong en oud. Gratis workshops.

www.dekaaihoeve.be

Picknick

Van 24 mei tot 3 juni

NP VA+: natuurreis Roemenië

i.s.m. Sakertours. Op het programma staan de Karpaten, de Donaudelta en de wetlands en steppen rond de Zwarte Zee.

Michel Vander Vennet

VOLZET

Zaterdag 25 mei

HRZ: Cursus Nachtvlinders (deel 5)

9u - 12u

Natuur.huis, Ransbeekstraat 1, Sint-Antelinks

Bert Van der Auwermeulen en Frederik Dierickx

info@natuurpuntherzele.be

KR + PWG: Planteninventarisatie van de Weiput te Kruisem

14u – 17u

Scheldebrug, Nederzwalmsesteenweg, Kruisem

Inventarisatie van ifbl-uurhok E3 11 41

Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62

Plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen

TLES: Samen werken in en voor de natuur
KBE: Werkdag Bos t'Ename

Zie zaterdag 27 april 2019

Zondag 26 mei

VA+ WMBV: Familiale natuurwandeling langs Ladeuze en de Longkruidbosjes te Etikhove

14u – 17u

kerk van Etikhove, Etikhoveplein

Genieten van het landschap van Valerius de Saedeleer... en enkele late lentebloeiers.

Johan Cosijn, 055 30 98 10

Stevig schoeisel

TLES + PWG: Twee bruggen- en twee drevenwandeling aan de rand van Nazareth

14u – 16u30

Parking van de Hospicebossen, bereikbaar via de Klapstraat (vanaf brug E17 aan rechterzijde)

Een razend drukke snelweg en een bosweg waar het nooit stil wordt. We zoeken naar taaie natuur onder fijn stof langs de Sticheldreef en Langedreef. Oordopjes zijn niet te versmaden. Wablief?

Gilbert De Ghesquière

Woensdag 29 mei

TLES: Avondlijke orchissenwandeling

19u – 21u30

Kerk van Zeveren, Kerkstraat Zeveren

Bezoek aan de orchissen van de Blekerij, het paradepaardje van onze afdeling.

Werner Dejonckheere en Axel Heyerick

Zondag 2 juni

TLES : Onze afdeling gaat vreemd: (met de trein naar) de Gaverbeekse meersen in Waregem

14u30 - 17u30

Achterkant station Waregem.

Ook dit jaar richten we onze blik op de einder en bezoeken een stukje natuur, beheerd door collega Natuurpunters. Ditmaal trekken we naar de Gaverbeekse meersen op de grens tussen Zulte en Waregem. Wat oorspronkelijk het overstromingsgebied van de Gaverbeek was, werd omgevormd tot akkers en weiden, doorsneden door een spoorlijn. Met wat geluk zien we de levendbarende hagedis zonnen daar waar ooit treinen voorbij denderden.

Hannes Buyle (hannes.buyle@hotmail.com) en Peter Depodt

Start- en aankomsttijd is volledig afgestemd op de trein van en naar Deinze

OUD: Dag van de Boerennatuur in de Langemeersen

14u – 17u 30

kruispunt van de Meersstraat in Petegem aan de Schelde (Wortegem-Petegem) en zijstraat in de Langemeersen.

We ontdekken de bloeiende hooilanden, dé boerennatuur bij uitstek van de Scheldevallei, bespreken de samenwerking en gaan langs bij een boer.

Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62, alexandervanbraeckel@telenet.be

Goed schoeisel of laarzen

KRB: landbouwers zorgen voor natuur

14u - 17u

Kromstraat 30 te 9667 Horebeke

Wandeling langs trage wegen met bezoek aan 3 locaties waar landbouwers zich inzetten voor natuur en biodiversiteit.

Ludo Vanderlinden

www.burreken.be

Ludo Vanderlinden, tel 0479 46 69 37, contact@burreken.be

Maandag 3 juni

MOW: Zaden- en plantenruilbeurs

19u – 21u

Secretariaat Milieufront Omer Wattez, Dijkstraat 75, Oudenaarde.

Sommige plantjes en zaden heb je altijd teveel, andere lukken niet of heb je niet tijdig kunnen zaaien. Geen nood! Op onze plantenruilbeurs kan je naar hartenlust plantjes, zaden, groenten en bloemen weggeven, ruilen, (ver)letsen en/of (ver)kopen. Ook welkom voor een gezellige babbel, een hapje of een drankje.

Gratis, graag inschrijven op info@milieufrontomerwattez.be

Karel De Wagter, 0485 99 55 86

Woensdag 5 juni

ZV + PWG: Plantennventarisatie-wandeling in Bovenloop Zwalm te Opbrakel

- 19u – 22u
- Vijver in de Maaistraat te Opbrakel
- Determinatie en inventarisatie van de flora van natte ruigte en aanpalende graslanden.
- Heidi Demolder, 0476 40 34 52
- Stevig schoeisel of laarzen, evt. loep

Donderdag 6 juni

KRB: Cursus ken je inheemse planten

- Zie donderdag 25 april 2019

KRB: workshop de levende tuin met Joeri Cortens

- 19u30- 21u
- Korsele 39 thv Protestantse kerk te 9667 Horebeke
- Ooit gehoord van een levende tuin? Wel, dat is precies wat je te zien zal krijgen: een tuin vol leven! Vogels, vlinders, bijen, bloemen ... Maar vooral een tuin waar veel te be-leven is.
- Joeri Cortens
- www.burreken.be
- Filip Hebbrecht, tel 0490 57 18 33, contact@burreken.be

Woensdag 12 juni

TLES + PWG: Planteninventarisatie te Petegem-aan-de-Leie, Deinze

- 19u – 22u
- Nieuwe fietsbrug langs de spoorweg over de Leie, Vaartrechteroever, Deinze (niet Vaart Rechts Nevele!). Met de auto enkel te bereiken via Leiemeersstraat.
- Inventarisatie van het ifbl-uurhok D2 46 22.
- Henk Coudenys, 093 86 97 11, coudenys.henk@belgacom.net
- Plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

Zaterdag 15 juni

KRB: werken in de natuur

- 9u- 16u30
- Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem
- Niets zo heerlijk als de handen uit de mouwen steken in en voor de natuur. Allerlei klusjes zijn voorzien zoals maaien, afval opruimen, werken aan het Natuur.huis...
- www.burreken.be
- Ludo Vanderlinden, tel 0479 46 69 37, contact@burreken.be
- werkhandschoenen

VA: Spaghettiavond te Horebeke

- 18u (ouders met kinderen) en 19u30 (volwassenen)
- Zaal De Kroon, Dorpsstraat 12, Sint-Maria-Horebeke
- Etentje in een gezellige sfeer ten voordele van de natuurreservaten het Burreken, de Maarkebeekvallei en het Paddenbroek
- Kaarten: volwassenen 15 euro, kinderen < 12 jaar: 8 euro. Bestellen bij Johan Cosijn 055 30 98 10 en Filip Hebbrecht 055 49 55 63 ten laatste op 10 juni 2019. Betaling: overschrijven op rekeningnummer BE72 9733 5819 9816 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen met vermelding van Spaghetti + uur + naam + aantal volwassenen en kinderen.

Zondag 16 juni

KR: Wandeling in de Zingemse Scheldemeersen

- 14u – 17u
- Onder Zingembrug, Nederzwalmsesteenweg Kruisem
- Wandeling door de Zingemse Grootmeers en Kleinmeers
- ed.vandenabeele@skynet.be 0474 62 20 52
- Stevige stapschoenen, verrekijker, evt regenkledij. Niet toegankelijk voor buggy's

TLES + NP Gent: Levende Leiedag

- Doorlopend van 9 – 18u
- Astene-sas, Hellestraat 20 Deinze. Parkeren is niet zo evident. Kom daarom liefst met de fiets of neem deel aan de gegidste fietstochten vanaf Gent of Sint-Martens-Latem. Kom je toch met de auto, dan kan je parkeren in Bachte. Om 10u30 vertrekt daar een gegidste wandeling langs de Leie richting Astene-sas.
- Hele dag activiteiten voor jong en oud. Sloep- en kajaktochten, gegidste thema-wandelingen, yoga in de natuur of ontsnap aan de 'biggest escaperoom ever'. Doorlopend kinderanimatie, infostandjes, eten en drank met live muziek. Om 17u sluiten we af met de prijsuitreiking van onze fotowedstrijd.
- Alle activiteiten vind je op de website www.levendeleie.be Opgelet, voor sommige activiteiten moet je op voorhand reserveren.

TLES en NP Gent: Yoga in het groen

- 2 sessies: om 13u30 en 15u30. Duur ong 1 uur
- Astene-sas (aan ophaalbrug)
- Yoga midden in één van onze natuurgebieden
- Katrien Boucqué, www.bodynbrain.be
- Inschrijven noodzakelijk via yoga@levendeleie.be 10 euro pp. Zeker ook toegankelijk voor kinderen. Deze activiteit is een onderdeel van de Levende Leiedag. Ten voordele van Expeditie Natuurpunt en Natuurpark Levende Leie.

TLES en NP Gent: the Biggest Escaperoom ever

- 15u30-16u30
- Astene-sas (aan ophaalbrug)
- Laat je opsluiten in de Grootste Escaperoom van het land: het hek van het natuurgebied wordt achter je rug afgesloten met een slot en je hebt een uur de tijd om alle verborgen sleutels en codes te kraken. Pijnig je hersenen om denkpuzzels op te lossen of toon je behendigheid. Deze begeleide zoektocht is alleen voor avonturiers tussen 6 en 12 jaar. Ouders worden alleen gedoogd als ze de hele tijd hun vinger stijf op hun lippen houden.
- Koen Bilcke, koen.bilcke@gmail.com
- Deze activiteit is een onderdeel van de Levende Leiedag. www.levendeleie.be

TLES en NP Gent: Kajaktocht op de Leie

- 9-12u en 13u30-16u30
- Astene-sas, Hellestraat Deinze.
- De kajaktochten op de Leie zijn ondertussen een klassieker geworden. Dit jaar varen we tussen Astene-sas en Baarle en terug. Deze activiteit is een onderdeel

van de Levende Leiedag in Astene-sas
Deelnameprijs kajak en verzekering: 10 euro (6 euro, kinderen tot 12 j). Inschrijven voor 9 juni verplicht via mail kajak@levendeleie.be Je bent pas ingeschreven na betaling. Bij laattijdige annulatie wordt het bedrag niet teruggestort. Wij varen per twee. Kinderen –12j dienen vergezeld te zijn van +14-jarige.

Woensdag 19 juni 2019

TLES + PWG: Planteninventarisatie aan de Schelde-oever te Eke

19u - 22u
Scheldebrug Eke (Grenadiersbrug, Grenadierstraat), kant Semmerzake.
Inventarisatie van het ifbl-uurhok D3 41 34.
Henk Coudenys, 093 86 97 11, coudenys.henk@belgacom.net
Plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

Donderdag 20 juni

MOW: Derdedonderdagwandeling

Zie donderdag 18 april 2019

KRB: Cursus ken je inheemse planten

Zie donderdag 25 april 2019

Vrijdag 21 juni

KRB + PWG: Bramencursus

19u30 – 21u30
Stokstraat 54, Schorisse
powerpointvoorstelling systematiek en determinatie van bramen
Karst Meijer
Henk Coudenys, 09 386 97 11 coudenys.henk@belgacom.net (de dag zelf: Ronny De Clercq 055 45 63 42)
Loep, pen en papier

Zaterdag 22 juni

KRB + PWG: Bramencursus

9u30–12u30 en 14u–17u en 19u30-21u30
Stokstraat 54, Schorisse
Systematiek en determinatie bramen; theorie + veldwerk; 's avonds powerpointvoorstelling. Een halve dag deelnemen is ook mogelijk.
Karst Meijer
Henk Coudenys, 09 386 97 11 coudenys.henk@belgacom.net (de dag zelf: Ronny De Clercq 055 45 63 42)
Loep, pen en papier, snoeischaar

Zondag 23 juni

RO: Nachtvlinderen

5u
Hof Ter Guchten Rotterij 278, Ronse
Ook dit jaar gaan we nachtvlinders vangen aan de Paardeweide. De skinnervallen worden geplaatst rond 21u op zaterdagavond. Het ledigen van de vallen en determineren start om 5 uur.
Johan Glibert, 0477 51 94 19 Johan.glibert@gmail.com
DEELNAME GRATIS. Breng boterhammetjes mee, we zorgen om 8 u voor koffie of thee. Na het ontbijt krijgen de moeilijker te determineren nachtvlinders de vrijheid terug.

HRZ: Kruidenwandeling

9u30 - 12u
Kerk Sint-Lievensplein, Sint-Lievens-Esse
Frederik Dierickx
Meer info: www.natuurpuntherzele.be
info@natuurpuntherzele.be

KRB + PWG: Bramencursus

9u30 – 12u30 en 14u – 17u
Stokstraat 54 , 9688 Schorisse
Systematiek en determinatie bramen; theorie + veldwerk. Een halve dag deelnemen is ook mogelijk.
Karst Meijer
Henk Coudenys, 09 386 97 11 coudenys.henk@belgacom.net (de dag zelf: Ronny De Clercq 055 45 63 42)
Loep, pen en papier, snoeischaar

ZV: Op ontdekking naar de Boembekepoel

14u-15u30 en van 15u30 - 17u
Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
Kinderactiviteit
Karel De Vuyst
Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be
speelkledij

OUD: Bijenexcursie in Volkegembos

14u -17u
De la Kethulleplein in Oudenaarde
Het Volkegembos bestaat grotendeels uit nieuw ontwikkeld bos, grasland en wastine in een voormalige leemgroeve. Omdat er tot 8m leem is weggegraven ligt daarbij onbemeste, voor de leemstreek erg schrale en plaatselijk kalkrijke leem aan de (nieuwe) oppervlakte. De kolonisatie is nog volop bezig, maar nu al kent deze uitbreiding van het historische Bos t'Ename een vrij uitzonderlijke flora en fauna. Een gerichte inventarisatie van bijen en wespen, vooral door Maarten Jacobs, leverde 174 soorten op maar er is ongetwijfeld nog veel meer te ontdekken.
Jens D'Haeseleer
Alexander Van Braeckel, 0473 85 45 62, alexandervanbraeckel@telenet.be
Goed schoeisel, evt. loep

Zaterdag 29 juni

TLES: Samen werken in en voor de natuur
KBE: Werkdag Bos t'Ename

Zie zaterdag 27 april 2019

VA: Op zoek naar libellen in het Paddenbroek te Berchem

14u – 17u
13u45 aan de kerk van Berchem of om 14u aan parking Paddenbroek, Paddenstraat te Berchem
Op zoek naar de gewone libellensoorten, met initiatie in het determineren van deze sierlijke beestjes.
Norbert Desmet, 0494 65 33 91
ACTIVITEIT GAAT NIET DOOR BIJ REGENWEER
Loep en libellengids is nuttig maar niet noodzakelijk

Zondag 30 juni

TLES: de Leieboorden- en kronkeltocht in Drongen

14u30 – 17u30
parking "Heilig Huizeken" aan Slingerstraat Drongen.
Langs de kronkelende Leie boorden de natuur bekijken - Ook eens zien

naar de overkant, de villa's van de rijken - Te Latem waar vroeger de overzet nog lag - Zien we hoe Xavier De Cock het daar ooit zag - Stappend door de Keuzese groene weiden - Overstromingsgebied uit vroegere tijden - Aan de E40 moeten we er onderdoor - Ja hier ging heel veel natuur te loor - We kunnen ons ook nog aan de mooie jachten vergapen - Maar zeker is dat elkeen heel goed zal slapen.

Noël De Loof, 093 86 21 43

plantengids, loepe, laarzen of stevige stapschoenen.

ZV: Boembekefeesten + wandeling

Vanaf 14u start wandeling en fietstocht; vanaf 18u BBQ

Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel

Meer info op www.boembeke.be

Indien mogelijk vooraf inschrijven voor de BBQ

An De Schrijver, 0484 77 72 44, www.boembeke.be

Donderdag 4 juli

KRB: Cursus ken je inheemse planten

Zie donderdag 25 april 2019

Donderdag 18 juli

MOW: Derdedonderdagwandeling

Zie donderdag 18 april 2019

Zondag 21 juli

VA + PWG: Planteninventarisatie in het Kluisbos te Kluisbergen

14u – 17u

parking Vierschaar te Kluisbergen.

Inventarisatie ifbl-uurhok E2 56 22

Henk Coudenys, 093 86 97 11, coudenys.henk@belgacom.net

Plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen

ZV: Op ontdekking naar de Boembekepoel

Zie zondag 23 juni 2019

Woensdag 24 juli

TLES: Avondwandeling langs het kanaal met knallend einde

20u30 - 23u

VTI, Leon Declercqlaan Deinze

Via vaart en andere trage wegen - Komen we zeker weinig verkeer tegen - We genieten van de stille avond rust - Stilstaan en luisteren is een must - Hopelijk geen geluid van motoren - Enkel het tikken van de batdetectoren - Ja we wandelen voor de eerste maal - Door de bossen van het kanaal - Met als slot een mooie kers op de taart - Sluiten we af met een vuurwerk aan de vaart.

Noël De Loof, 093 86 21 43

Zaterdag 27 juli

TLES: Samen werken in en voor de natuur
KBE: Werkdag Bos t'Ename

Zie zaterdag 27 april 2019

Uitdaging

Wie van onze groene denkers durft het avonturen om na de droogste zomer zijn uitgedund gazon eens zijn gang te laten gaan?

We zien rondom ons en zeker op zandgrond een heel divers patroon aan plantjes de kop opsteken tussen de uitgedunde grassen, met zeker op zand mogelijks verrassingen. Misschien krijg je wel gratis een blauwdruk, en niet gesponsord door Aveve, van wat er nog in je grond zit? Proberen?
En bij te veel klachten van huisgenoten of buren is er nog steeds uw vertrouwde grasmachine? En een verslagje van uw belevenis voor de lezers?

Bezoek onze webshop op **eurabo.be**

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

10% korting voor leden van Natuurpunt

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen**: eurabo.be/opleidingen

VIBE

FSC www.fsc.org FSC® C023697

Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer

Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

OpenNatuurTuinenDag

19 mei 2019

We moeten niet eens veel jaren terug gaan in de tijd, of de begrippen 'natuur' en 'tuin' werden beschouwd als dingen die niet samen kunnen gaan. 'Natuur' is er vanzelf en een tuin is kunstmatig, tot zover de toen geldende mening bij velen. Vandaag de dag zijn de meningen wat genuanceerder. De jaarlijks terugkomende tuinvogeltellingen en zomerse tuinvlindertellingen zijn er het bewijs van. Waar verschillen beheerswerken in natuurgebieden van tuinwerkzaamheden? Maaien, bepaalde geprefereerde soorten vrijstellen van concurrentie, planten en snoeien, als je het oplijst is dat toch ook allemaal niet zo 'vanzelf'. Gaat het over het oppervlakte van de beheerde percelen? Gaat het om de soorten die ter plekke geprefereerd worden? Voor een vogel die een broedplaats zoekt, voor een vlinder die nectar zoekt, maakt het allemaal niet veel uit. Grofweg drie kwart van alle wilde planten en dieren kunnen zich evengoed thuis voelen in een tuin als in 'de natuur'. En heel wat soorten blijken het zelfs beter te doen in tuinen dan erbuiten. Hommelnesten groeien sneller in tuinen bijvoorbeeld, omdat er in tuinen tegenwoordig haast jaarrond bloeiende planten en struiken staan. De vroege lente in februari dit jaar als voorbeeld. In onze tuin bloeiden allerhande zgn. winterbloeiende struiken: Viburnum, Mahonia, struikkamperfoelie. Daarbij nog het feit dat wij graag beschutte hoekjes creëren in onze tuinen, uit de wind en in de zon, dan kan je wel denken waar de 'vroege vogels' zich het prettigste voelen.

Begrijp mij niet verkeerd, er blijft nog altijd een flinke portie planten en beesten die het moeten hebben van natuurlijke open ruimte, maar voor heel veel soorten spelen tuinen een steeds groeiende rol van levensbelang in hun bestaan.

Met grofweg 10% van Vlaanderens oppervlakte bestrijkend, nemen tuinen ongeveer evenveel ruimte in als natuur en bos. Landbouw blijft goed voor ongeveer 50% van het Vlaamse land. Die 10% tuinoppervlakte kan veel betekenen voor al wat leeft. Naar gelang de aard van het beestje, kan een tuin voldoende zijn om een hele populatie in stand te houden, of de tuin kan deel uitmaken van een tuinenlandschap, waarin eekhoorntjes alles vinden wat ze begeren.

Een tuin kan ook een 'stapsteen' zijn tussen grotere geschikte biotopen, een halte voor vogels die migreren, noem maar op ...

In je tuin bepaal jij voor een groot deel wat er groeit en leeft. Los van de buren, spelen ook het klimaat en de bodemgesteldheid een belangrijke rol daarin. De weelderigste tuin krijg je als je inspeelt op die zgn. a-biotische factoren. Geen moerasplanten op een droge heuveltop bijvoorbeeld.

Eén zaak blijft altijd fundamenteel: gebruik geen pesticiden! Als een plant problemen heeft, schimmel, bladluizen, dan betekent zulks dat ze niet op de juiste plek staat, waardoor ze zwak is en vatbaar voor ziekten. Misschien is er elders in de tuin een betere plek? Of misschien is het gewoon geen soort die past bij de grond of het klimaat, dan kan je die beter weer wegdoen.

Gebruik ook geen chemische meststof, die chemicaliën zijn dodelijk voor het bodemleven, de regenwormen sterven, de zwamdraden verbranden, waarlangs anders ondergronds voedsel van plant tot plant wordt doorgegeven. Humus en compost zijn de gezonde alternatieven.

Hoe diverser je tuin is, hoe meer verschillende soorten er zullen kunnen leven. Een zonnig stapelmuurtje, een vijver, een dichte haag, bomen, een schaduwrijk hoekje. Elke plek trekt bepaalde soorten aan. Probeer je tuin ook zo veel mogelijk te laten aansluiten bij de omgeving. Een heidetuintje in de Scheldemeersen zal moeilijk aan heide gebonden soorten aantrekken, daarvoor is het wellicht te klein en te ver van een echt heidegebied gelegen. Een bloemenweide en een vochtig bosje zal op die plaats meer voldoening schenken. Vogels, insecten en wilde planten zullen snel zo'n bloemrijk stukje Scheldeland vinden en naar waarde weten te schatten.

Wil je zelf ook je tuin natuurrijker maken, dan is het hoe dan ook de beste leerschool om te gaan zien bij anderen die er al langer mee bezig zijn. Uit hun successen en tegenslagen kan je veel leren. Onze OpenNatuurTuinenDag van Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen, is daarvoor een unieke gelegenheid. Je komt in vrij nieuwe tuinen en tuinen die al tientallen jaren aan het ontwikkelen zijn, grote en kleine, de ene al wilder dan de andere. Hoe wild wil jij jouw tuin?

Met een minimum aan verplaatsingen kan je dus op zondag 19 mei,

foto: Stephen Taylor

van 10 tot 18 uur, zes tuinen bezoeken. Een tuin in Horebeke, twee tuinen in Schorisse, honderd meter van mekaar en drie tuinen in Zulzeke, die je op een wandeling van een kilometer allemaal kan bezoeken.

In sommige tuinen krijg je kans op een hapje en een drankje. In andere tuinen zijn er plantjes te koop, of tuinboeken en dies meer. Voorzie je, zodat je er een mooie daguitstap kan van maken.

Concreet

HOREBEKE:

De tuin van **Karen en Filip**, **Korsele 31** (Geuzenhoek): een natuurvriendelijke tuin zoals die voor iedereen wellicht haalbaar is. Veel bloemen, biologische groententuin, hagen, boomgaard met voskopschapen.

SCHORISSE:

Parkeren kan op de weide van Breeweg 6 en beperkt in de Stokstraat.

De tuin van **Ans en Ronny**, **Stokstraat 54**: feitelijk zijn het 3 tuinen, samen zo'n 1,2 ha., veel (bijzondere) bomen en voedselbos in ontwikkeling. De eerste tuin ligt om het huis en is al sinds 1987 in ontwikkeling. De tweede ligt aan de overkant van de straat, een bostuin o.a. met schaapjes, het derde deel is pas sinds eind 2016 aangekocht en in ontwikkeling, o.a. een flink stuk bloemrijk grasland.

De tuin van **Henny en Franky**, **Breeweg 6** : een grote boerderijtuin, groententuin, serre met cactussen en tomaten, boomgaard met groot- en kleinvee. Bijenkasten (UG-kweekprogramma). Veel bloemen, eigen waterzuivering, warmtepomp, broodoven.

ZULZEKE:

Parkeren kan in de Zulzekestraat, Nophovestraat 3 ligt slechts een 200 meter van Zulzekestraat 81.

De tuin van **Brigitte en Filip**, **Nophovestraat 3**: van oppervlakte een typische verkavelingstuin, waarin al tientallen jaren (sinds 1990) getuinierd wordt met oog voor de natuur. Het gazon is bloemrijk grasland, borders met wilde planten, houtkant ...

De tuin van **Hilde en Eric**, **Zulzekestraat 81**: ook een kleine tuin (alles staat op 10are) kan groots zijn en plaats bieden aan natuur. Het is sinds 1982 de tuin van kunstenaars, een vijvertuin, een beeldentuin. Eric maakt o.a. prachtige, natuurlijke wandelstokken en die zijn ook te koop.

De tuin van **Ilse en Stephen**, **Zulzekestraat 45**: 'Hof ter Smidse'. Op 2 ha. van de verbouwde hoeve, ontwikkelt landschapsarchitect Stephen een bloemrijke, onderhoudsvriendelijke tuin. De oudste aanplantingen zijn van pas 4 jaar terug, de vele bijzondere (fruit)bomen zijn dan ook nog jong. Borders met gemakkelijk te onderhouden sierplanten, boomgaard, bloemenweide, groententuin. Op de omliggende gronden kweekt de broer van Ilse nog schapen en ander grootvee, ook dat zal te bezoeken zijn in de grote stal.

Tot dan !

Een boek over de natuur en de mens

Argonne, een indringende kijk

In onze boekenkasten staan veel boeken over natuur, dikwijls over soorten, maar dit ook op zicht mooi boek gaat ook over mensen in die natuur. De mens is nooit ver weg in het avontuur van de natuur al is het maar omdat hij oorzaak is van veel natuurvernietiging. Vergis je echter niet, je kan hier veel bijleren over hoe de natuur in elkaar zit, de auteurs hebben er werk van gemaakt en ook veel van de foto's zijn van een nieuwe dimensie tegenover de uitgave van 2001 over de streek. Met dank aan de drone krijgt het landschap een 'indringende' kijk. Maar tegelijk krijg je even verder ook inzicht over de everzwijnenproblematiek, iets wat je in uw krant nooit gaat vinden. De hoofdstukken geologie en historiek zijn door veel opzoekingswerk en oude foto's heel verteerbaar en zelfs boeiend.

foto: Jonathan Janssens

Daarna komt allicht met 'de grote oorlog' het meest verassende en aangrijpende deel van het boek: onuitgegeven achtergrondinformatie doorweven met natuurervaringen van soldaten en de invloed op het landschap en de bevolking. Wellicht zoals veel auteurs is Rik Desmet even van de wereldbol verdwenen voor zijn omgeving door alle opzoekingswerk, dat achteraf heel goed verwerkt is in het uitschrijven ervan. De binding met de natuur in zijn geliefde Argonne bracht hem bij de restanten van loopgraven, oorlogstuig en kazematten en planten die met de legervoertuigen meereisden en nu nog onze verwondering wekken! Het landschap met bossen vijvers en weiden en de bijzondere soorten die daarin leven, komen daarna ook uitgebreid aan bod en zijn prachtig geïllustreerd door Norbert Huys. Koen Van Den Berge als co-auteur drukt daarbij zijn stempel van grote zoogdierenkenner mee in het boek. Je kan er echt je natuurkennis ferm mee versterken.

Hoe kwam die Argonne zo dichtbij? Allereerst is er die grote Vlaamse ornitholoog Henri Wille die de streek ontdekte in de jaren 1960 en in zijn kielzog kwamen velen van onze afdelingen (toen nog vaak in korte broek) de natuurrijkdom bewonderen. Dan kwamen de studiekampen in Les Charmontois van de Wielewaaljongeren, waar bij velen naast de mooie kampherinneringen de onvergetelijke waarnemingen altijd zullen bijblijven: de verwondering vooral voor die mooie biodiversiteit van rode wouw tot ringslang en de eerste kennismaking met de vele libellensoorten en zoveel meer. Zo was het ook zeer aangenaam om bij de voorstelling van het boek Dirk Draulans te horen met de beste herinneringen aan die kampen. Een geboeid en talrijk publiek met vele bekenden van toen maakte de voorstelling mee op 2 februari jl. in Gent.

Komt na het lezen van het boek of door deze tekst de onweerstaanbare drang op om het ginder eens te gaan bekijken, dan is het laatste hoofdstuk over de toekomst aan de orde. Tussen de twee boeken ligt bijna 20 jaar en de natuur kreeg net als overal klappen. Maar wat men daar gelukkig niet meer kan wegdenken is het reservaat van Étang de Belval, gered o.a. door de financiële inbreng van velen van ons en Natuurpunt en met Rik als zeer geëngageerde medeconservator. Het is niet steeds makkelijk zwemmen in Franse wateren, afgezien nog van de overbruggen afstand voor vergaderingen en dergelijke. Veel dank Rik, dat je dat voor de natuur daar wilt doen.

Even naar de Argonne, je zal het je nog steeds niet beklagen, iets meer dan 300 km ver: de bossen en de vijvers zijn vaste natuurwaarden, het tussenliggende landschap met de bekende mei- en sleedoornhagen verloor veel pluimen, denk aan de klauwieren en de geelgorzen, maar ze zijn er nog. Soorten verdwenen maar nieuwe kwamen opduiken: de visarend broedt er al een paar jaar en vist voor je neus, nog steeds zijn er de toppers als withalsvliegenvanger en de spechten en bij het water zijn de grote zilverreigers aan een stevige opmars

bezig en de zwarte wouwen doen het goed. Een andere recente gast is de kraanvogel in het winterhalfjaar: je moet niet meer naar Lac du Der om er een paar duizend te zien en ze zoeken hun voedsel in de Argonne ... op de maïsakkers. En er is veel meer: insecten, vlinders, en ook de 'andere flora' en de rijkdom in de nabije kalk en zoogdieren met marters, das en co zijn uitnodigend. Informatief is de site www.etangs-belval-argonne.be met logeermogelijkheden en recente waarnemingen.

Het boek is in eigen beheer uitgegeven en te koop aan €32 (+ €6 verzendingskosten) bij Rik Desmet, Lozerstraat 29, 9770 Kruisem. Rekeningnummer BE12 9795 5548 8992, vergeet niet je volledig adres te vermelden! Het boek is ook te verkrijgen bij Bioshop 'De Zonnebloem' in Oudenaarde. Per boek storten de auteurs 10% op het reservatenfonds Belval.

En met dank aan de vele donateurs die hielpen het boek te realiseren.

Norbert Desmet

foto: Rudy De Mol

natuurkijkers.be
oog in oog met de natuur

Bestel via onze WEBSHOP!
www.natuurkijkers.be
Met gratis verzending.

Dé speciaalzaak voor al uw optische instrumenten

Verrekijkers, telescopen, loupes, sterrenkijkers, microscopen, ...
Demonstraties op aanvraag

Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Natuurkijkers.be is een merknaam van
Optiek Van Ommeslaeghe, Nederstraat 20

BIO SHOP

De Zonnebloem

Al meer dan 35 jaar vind je bij ons alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek,
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 e-mail: oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

foto: Chris Ysebaert

Verdroging van top boerennatuur in de Langemeersen gestopt

Het natuurgebied De Langemeersen vormt nog één van de best bewaarde grote parels in de Scheldevallei. Met haar 51 ha neemt het reservaat reeds een belangrijk deel in van de 180 hectares grote Scheldemeersen van Bevere en Wortegem-Petegem.

Het gebied bestaat uit open en half-open landschap met zeer bloemenrijke graslanden al eeuwen beheerd als hooilanden en -weiden. Op onze reservaatpercelen passen we het oude beheer zo goed mogelijk toe. Laat hooien (eind juni/begin juli) zodat alle bloemen zaden kunnen vormen. De percelen zijn onbemest en worden twee maal gehooid of zoals vroeger nabeweid. Dit alles gebeurt in samenwerking met tal van landbouwers die zo hun boerennatuursteentje bijdragen. Gelukkig worden niet alleen onze percelen nog op de oude manier beheerd en zijn in andere percelen ook nog beter bewaarde hooilanden terug te vinden. De Langemeersen kent echter ook een aantal bedreigingen zoals verzuring, vermesting en vooral verdroging.

weidekerveltorkruid — foto: Alexander Van Braeckel

Sinds de jaren 70 van vorige eeuw toen de rechttrekking van de Schelde plaatsvond, is verdroging opgetreden vooral door een versnelde grond- en oppervlaktewaterafvoer en niet direct door een grondwatertafelverlaging (Beyen en Meire 2000). We wisten dus wat ons te doen stond. Hoe kunnen we echter de waterbeheerder namelijk de watering van Melden mee in bad nemen? Belangrijke argumenten vormen metingen want meten is weten. Daarom begon de werkgroep Langemeersen al meer dan tien jaar geleden (17/2/2007) met het meten van grond- en oppervlaktewaterpeilen in de Scheldemeersen. Het waterpeil in de Coupure of Rietgracht, de hoofdwaterloop van de Scheldemeersen, wordt gestuurd door het pompgemaal aan de Meerspoort. Daarnaast mondt de Volkaartsbeek, die het recreatiedomein de Donk

ontwatert, uit in de Coupure. Om de recreatieomgeving van de Donk droog genoeg te houden moest veel bemalen worden. Voor de vochtige rijke Scheldemeersen betekende dit een sterke verdroging, wegvallen van haar functie als thuis voor moerasplanten, rietzones en natte graslanden met haar kenmerkende vogels zoals paapje en kwartelkoning. Door tegengestelde belangen – natuur en recreatie in hetzelfde afwateringsgebied – startte de provincie Oost-Vlaanderen in 2009 een studie rond het waterbeheer van de twee van elkaar afhankelijke beken.

Onze waterpeilmetingen en goed onderbouwde natuurdoelen vormden mee een belangrijke basis voor deze studie. Met metingen en een studie in de hand konden we meer en meer het vertrouwen winnen van de landbouwers en de watering van Melden om het peilbeheer in de Langemeersen te verbeteren. De laatste jaren zagen we ook steeds vaker drogere zomers optreden met problemen voor natuur en landbouw. Zijgrachten stonden droog en de Coupure verlandde steeds sneller. Dit wilden we niet meer.

Daarom gingen de Watering van Melden en Natuurpunt Oudenaarde Plus met elkaar in overleg samen met de mensen van integraal waterbeheer van de provincie Oost-Vlaanderen. De plannen voor een stuw werden concreter maar een zoektocht naar sluitende financiën werd een ander verhaal. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) subsidieerde het leeuwendeel, maar het resterende nog aanzienlijke gat moest nog gevuld worden.

Ondanks dat de Scheldemeersen geen Europese speciale beschermingszone zijn – een historisch foutje –, hebben we toch onze stoute schoenen aangetrokken en een goed gevuld subsidiedossier voorgelegd aan Agentschap Natuur en Bos (ANB) en de onafhankelijke beoordelingscommissie. De Langemeersen herbergen immers zeer zeldzame en Europees beschermde bloemenrijke graslanden met o.a. weidekerveltorkruid en weidekervel. Voor de plantensoort weidekervel hebben we bovendien een belangrijke verantwoordelijkheid: de soort is bijna uitgestorven in Vlaanderen en wij herbergen hier in de Langemeersen nog de grootste populatie!

In oktober 2016 kregen we het heugelijke nieuws dat ons dossier was aanvaard, de watering, Natuurpunt iedereen was blij! We konden eindelijk de spade in de grond steken. Natte augustus- en septembermaanden alsook problemen met de levering van de kantelstuwen zorgde voor vertraging in de zomer van 2017. De werken konden dat jaar niet meer doorgaan. Augustus 2018 was het dan toch zo ver en werden de stuwen geïnstalleerd.

Met veel trots huldigden we op zondag 17 februari 2019 officieel de viertrapse stuw in voor het grote publiek. Met 85 aanwezigen en ruime persbelangstelling (AVS, Het Laatste Nieuws, ...) konden we ons gezamenlijk project van landbouwers en natuurbeschermers vieren. De stuwen hadden hun eerste maanden werk achter de rug wat ondanks de lange aanhoudende droogte voor een opvallende stijging zorgde in de grondwaterpeilen. "In Vlaanderen geraakte het grondwater deze winter nog niet aangevuld", vermeldde het journaal maar in de Langemeersen gebeurde dit wel dankzij de stuw!

Door de aanleg van deze vier bedienbare kantelstuwen herstellen we het natuurlijk waterpeil, stoppen we de snelle afvoer in de Rietgracht en voorkomen we zo te snelle daling van het waterpeil in de lente. De Scheldemeersen zijn en blijven zo buffers tegen grote droogtes in de zomer.

De stuwen zijn bovendien zo ontworpen dat vissen gemakkelijk stroomopwaarts kunnen zwemmen. Het zijn dus geen barrières. Vissen zoals snoek en paling zoeken vaak zo ondiepe grachtjes uit om te paaien en eitjes af te zetten. Kleine visjes hebben net graag de zijgrachtjes om veilig op te groeien.

Met dit project tonen we dat natuurbeschermers en landbouwers kunnen samenwerken om deze kostbare boerennatuur voor de toekomst te behouden en ons te wapenen tegen klimaatverandering.

Alexander Van Braeckel & NP-werkgroep Langemeersen

foto: Chris Ysebaert

www.ferynjan.be info@ferynjan.be

JAN FERYN BVBA milieuconsulent

LINTBEBOUWING ZORGT VOOR VERSNIPPERING VAN VLAANDEREN

Het Ruimterapport van het Departement Omgeving berekende dat Vlaanderen zowat 13 000 kilometer lintbebouwing telt, een stuk meer dan tot vandaag werd aangenomen. Ruim anderhalf miljoen Vlamingen woont in de lintbebouwing, maar is daar niet altijd gelukkig mee.

Het Ruimterapport beschrijft aan de hand van meer dan 350 kaarten, tabellen en grafieken hoe onze Vlaamse ruimte ingericht is en hoe we die gebruiken. Eén derde van Vlaanderen nemen we in om te wonen, werken, ontspannen en ons te verplaatsen. Het ruimtebeslag is met andere woorden hoog.

De versnippering van de ruimte loopt als een rode draad loopt doorheen dit eerste Ruimterapport, landbouw, natuur en mobiliteit ondervinden hiervan hinder.

In Vlaanderen is 14,2 procent van de oppervlakte verhard. Twee derde daarvan bestaat uit wegen, opritten, terrassen, ... en één derde is effectief bebouwd. Dat is erg hoog in vergelijking met het Europees gemiddelde van 7,2 procent verharding. In vergelijking met andere Europese landen huisvest Vlaanderen veel inwoners en toch wonen we aan lage dichtheden. Verstedelijkt gebied is niet dicht bevolkt en landelijk gebied is niet dun bevolkt.

Op https://www.omgevingvlaanderen.be/ruimterapport kan je het ruimterapport 2018 downloaden of bestellen.

TERUG NAAR AF: MAP

De waterkwaliteit in de Vlaamse beken en rivieren boert steeds verder achteruit, zo blijkt uit nieuwe cijfers.

Er zit te veel mest in de Vlaamse beken en rivieren en het gaat van kwaad naar erger. Bij één op de drie meetpunten werd nu al de Europese nitraatnorm overschreden, en het meetjaar loopt nog tot in juni. Vorig jaar, in de periode tussen juli 2017 en juni 2018, kleurde maar liefst 28 procent van de meetpunten rood. De Vlaamse norm die ligt op 5 procent (!) 'rode meetpunten' is een verre droom, of een nachtmerrie.

De droogte van vorige zomer wordt nu als oorzaak aangehaald. De gewassen groeiden trager of mislukten en konden niet alle mest opnemen. De voorbije winter spoelden die dan langzaam uit naar grondwater of waterlopen waar ze tot pieken leidden in de metingen.

Een nieuw mestactieplan, ondertussen het zesde in een rij van mislukkingen, moest verbetering brengen, maar de Vlaamse regeringspartijen zijn het oneens met elkaar.

De echte oorzaak, er zijn gewoon teveel varkens, wordt ook in dat nieuws MAP echter weer niet aangepakt.

foto: Rik Desmet

TERUG NAAR AF: BETONSTOP

De betonstop werd in 2016 met veel bombarie aangekondigd. Vlaanderen zou de inname van de ruimte, die toen 6 ha per dag bedroeg maar ondertussen steeg naar 7 ha per dag, terugschroeven naar 0 ha tegen 2040. We zijn begin 2019 en de Vlaamse regering zal er niet meer in slagen de regelgeving rond de betonstop volledig af te werken. De Raad van State heeft juridische bezwaren en de Vlaamse regering voorkomt liever dat er problemen opduiken. Dus schuift ze het dossier door.

(De Morgen, 01-03-2019)

TERUG NAAR AF: KLIMAAT

Het nieuws komt niet van de staatsveiligheid maar van het Europees Milieuagentschap in een opvolgrapport van november 2018: ons land ligt achterop om twee van de drie Europese klimaatdoelen in 2020 te halen. Het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen dalen niet snel genoeg. Voor 2030 loopt België 21 % achterop het uitstootdoel. Ondertussen wringen de politiekers zich in allerlei bochten: van het 'ecorealisme' van de NVA tot insinueren "dat extreemlinkse groepen het klimaatdebat kapen is wel duidelijk" (Wouter Beke). Voor wie het nog niet zag: het klimaatbetoog van Nic Balthazar is te zien op https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/klimaatbetoog/2019/klimaatbetoog-s2019/. Een aanrader!

(De Morgen, 09-03-2019)

ACHTERUITGANG INSECTEN

Nieuw onderzoek bevestigt de dramatische achteruitgang van de insecten. De Belgische entomoloog Kris Wyckhuys bekeek 73 studies van over de wereld en kwam tot de conclusie dat de laatste 25 tot 30 jaar het totale insectenbestand wereldwijd met 2,5 % per jaar afnam. Als basis van het ecosysteem zijn insecten onmisbaar. Ze leveren bovendien een pak zogenaamde ecosysteemdiensten: van bestuiven van onze landbouwgewassen tot het verwerken van mest door mestkevers.

(De Morgen, 18-02-2019)

EENDENKROOS ALS VEEVOEDER OF VLEESVERVANGER?

De huidige vleesproductie heeft een zware impact op het milieu. Veevoeder wordt vanuit Zuid-en Noord-Amerika naar hier getransporteerd, vlees wordt uitgevoerd en de productie zadelt ons op met een enorme strontzee. Onderzoeker bij de UGent, Reinder Devlamynck onerzoekt de moelijkheden van ... eendenkroos.

De plant kan per hectare 1 500 kilo stikstof verwijderen. Bovendien zet eendenkroos stikstof en fosfor om tot eiwitten. Die eiwitproductie kan zelfs hoger liggen dan die van in Brazilië gekweekte soja. Interessanter lijkt me dat het eendenkroos zelf als vleesvervanger kan gebruikt worden.

(Vilt Nieuwsbrief, 14-12-2019)

VOGELGELUIDEN VAN TIENDUIZEND VOGELSOORTEN ONLINE BESCHIKBAAR!

Met de lente kan het nuttig zijn om je kennis van vogelgeluiden wat bij te spijkeren. De website van Xeno-canto verenigt vogelaars met een interesse voor het opnemen en analyseren van vogelgeluiden. Deze gemeenschap bestaat uit een zeer internationaal gezelschap van liefhebbers en professionals. Zij nemen in hun eigen omgeving, op reis of expeditie geluiden op en delen deze. Op www.xeno-canto.org kan je tegenwoordig zo'n 92% van alle vogelsoorten ter wereld beluisteren! Op de website worden de geluiden voorzien van gegevens zoals identificatie, locatie, tijd, type en welke vogelsoorten er nog meer op de achtergrond van de opname te horen zijn. Van elke opname wordt een sonogram gegenereerd, een visuele weergave van het geluid. Opnamen worden op allerlei manieren doorzoekbaar en inzichtelijk gemaakt, onder andere via een zoekmogelijkheid op lokale (Nederlandse) soortnaam en via kaarten. Je kan de geluiden ook downloaden.

(Nature today, 09-01-2019)

EEN GRIJZE ZEEHOND IN MIJN TUIN.

Op 3 februari 2019 werd in Eke een grijze zeehond gespot. Het is de eerste keer dat een zeezoogdier zo ver stroomopwaarts geraakt. De grijze zeehond werd eerst gefilmd vanaf de Scheldedijk in Eke. In de namiddag werd de zeehond opnieuw opgemerkt in een weiland tussen de schapen en de geiten. Het is de eerste keer dat een grijze zeehond zo ver stroomopwaarts waargenomen wordt. Het moet voor de zeehond een hele opgave geweest zijn om in Eke terecht te komen, want het dier moest het sluizencomplex van Merelbeke passeren. 'Versluizing', samen met de binnenvaartschepen, is dan ook de enige weg om verder stroomopwaarts te geraken. De politie en brandweer van Schelde-Leie brachten het dier naar de hoofdkazerne in Gent, waar het opgepikt werd door de deskundigen van Sealife Blankenberge. Zij hebben het dier gewogen en onderzocht en de medewerkers van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) voorzagen het van een merkteken. Nadien werd de grijze zeehond vrijgelaten in de Noordzee, ter hoogte van Zeebrugge. Het dier was 1 à 2 jaar oud, woog 45 kg en verkeerde in goede gezondheid.

(Natuurbericht, 05-02-2019)

DE JACHT OP KIPPEN IS GEOPEND

We waren onlangs getuige van een wel erg vreemde jachtpartij. In een bosje bij een tuin in Kruishoutem huisden al sinds een paar jaar een groep half verwilderde kippen. Ergens een zondagmorgen eind februari zagen we in de velden twee Nimrods, waarschijnlijk op zoek naar de laatste fazanten want patrijzen moet je hier al niet meer zoeken. Groot was de verbazing toen de twee, begeleid door hun jachthond, in het bosje zowaar op de kippen begonnen te schieten, om af te druipen met een pak spartelende, ze waren blijkbaar nog niet dood, kippen in de handen. Het zal nu wel zijn dat de eigenaar daarvoor toestemming zal gegeven hebben maar het blijft toch een potsierlijk beeld!

Op http://www.schietinactie.be of https://www.vlaanderen.be/nl/natuur-en-milieu/natuurbeheer/een-jachtplan-bekijken-aanpassen kan je nagaan of je tuin 'toevallig' ook ingekleurd is als jachtgebied. Je moet dan een aantal stappen doorlopen om dit ongedaan te maken, de wereld op zijn kop!

STAD KORTRIJK INVESTEERT 15 MILJOEN EURO IN NIEUWE NATUUR

Met de belofte om 100 ha extra bos en natuur aan te leggen, en 18 beken ecologisch in te richten, maakte de Stadscoalitie Kortrijk (Team Burgemeester, sp.a en N-VA) van natuur al eerder een topprioriteit. Om deze doelstellingen te realiseren, voorziet de stad nu 15,25 miljoen euro, dat is 10% van haar totale investeringsbudget. Op termijn betaalt deze uitgave zich helemaal terug. Natuur is niet enkel een zegen voor plant en dier, het is ook de makkelijkste én goedkoopste oplossing om ons te beschermen tegen de grillen van het klimaat. Bij hevige regen slorpt natuur het water op, en bij hitte geeft ze het water weer af. Bovendien maakt natuur gezond. Zulke investeringen verdienen navolging in gans het land. Wie gaat de uitdaging aan met Kortrijk om de meest natuurrijke stad of gemeente van Vlaanderen te worden? Dat is nu eens een voorbeeld dat tot navolging strekt. Wie neemt de uitdaging aan?

(Beleidsflits Natuurpunt)

MEANDER #2
jaargang 17 | apr-mei-juni 2019
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773
driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

De Kaaihoeve •
Oude Scheldestraat 16 -
9630 Zwalm (Meilegem)
dekaaihoeve@
oost-vlaanderen.be
www.dekaaihoeve.be

Gezinsfeest 2019:

25 jaar natuureducatie in De Kaaihoeve

19 mei 2019 • van 11.30 uur tot 18.30 uur

Dit jaar is het dubbel feest, want het natuureducatief bezoekerscentrum van de provincie Oost-Vlaanderen viert ook haar 25-jarig bestaan.

We verwachten jullie vanaf 11u30 bij een feestelijk hapje en drankje. Om 12 uur zal Riet Gillis, gedeputeerde van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen, het vernieuwde bezoekerscentrum officieel openen. Daarna bezingt de Oost-Vlaamse plattelandsdichter Paul Demets op lyrische wijze de prachtige Schelde-omgeving aan de Kaaihoeve.

Om 12u30 is het tijd voor een **gezellige picknick** ! Breng je eigen picknickmand vol lekkers mee ! Voor de drankjes én een reusachtig picknickkleed zorgen wij. De feeërieke gastvrouw zorgt voor extra sfeer en gezelligheid !

Vanaf 13u30 starten allerlei **workshops en doe-activiteiten voor de hele familie**. Zo kan je o.a. papierscheppen, boomklimmen, wilgenvlechten, kaarsen rollen, ... Je ontdekt de nachtvlinders, waterdieren, ... en leert oorwurmen aantrekken. Er is de onmisbare grime-stand, de ludieke sappentrapper om je eigen gezonde sapje te maken en er zijn demo's met natuurkijkers en niet-gemotoriseerde tuinwerktuigen. De middag wordt om 17u15 muzikaal afgesloten door zangeres en kunstenares Hilde Frateur.

Gewoon gek doen in de speeldernis of het blotevoetenpad ontdekken, dat kan ook. En uiteraard is lekker neerploffen op het terras, genieten van een lokaal biertje of een klimaatvriendelijk hapje en even zalig niks doen, toegestaan.

We kijken enthousiast uit naar jullie komst op de Gezinsdag. Toegang en alle workshops zijn gratis. En vergeet je picknick niet !

vu. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, T 09 386 38 95